

Finanțat de
Uniunea Europeană

MOV
IT LIKE *Jublin*
CHISINAU Transport Development Initiative

INIȚIATIVĂ DE DEZVOLTARE DURABILĂ A TRANSPORTULUI PUBLIC DIN CHIȘINĂU

AJUSTĂRI ALE CADRULUI LEGAL PRIVIND TRANSPORTUL PENTRU DESERVIREA UNITĂȚILOR DE COMERȚ

Document deținut de:

Consultanți care au contribuit la dezvoltarea documentului:

"POWER IT" SRL

mun. Chișinău, str. Albișoara, 42/1

CUPRINS

1.1	Fundamentare Policy Brief nr. 3	5
1.2	Structura Raportului.....	6
1.3	Date colectate. Rezultatele analizei pentru elaborarea Regulamentului cadrul pentru transportul de deservire a unităților de comerț.....	6
	Cadrul de reglementare în Republica Moldova	6
	Descrierea situației actuale	12
	Analiza bunelor practici.....	21
1.4	Concluzii și recomandări	22
1.5	Proiectele amendamentelor legislative în conformitate cu Legea nr. 100/2017 privind actele normative	24
	Anexa 1: Proiectul Legii organice pentru modificarea unor acte normative, Tabelul comparativ și Nota informativă.....	26
	Anexa 2: Proiectul Hotărârii de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 206/2023 cu privire la aprobarea regulamentelor și regulilor de comerț interior și abrogarea unor hotărâri de Guvern, Tabelul comparativ și Nota informativă.....	36
	Anexa 3: Proiectul de Decizie pentru modificarea Deciziei nr. 15/14 din 29.12.2021 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de comerț local al municipiului Chișinău”, Tabelul comparativ și Nota informativă.....	40
1.6	Bibliografie	46

Acronime și abrevieri

ANTA	Agenția Națională Transport Auto
BNS	Biroul Național de Statistică
CMC	Consiliul Municipal Chișinău
DGECT	Direcția Generală Economie, Comerț și Turism a Consiliului mun. Chișinău
DGMU	Direcția Generală Mobilitate Urbană a mun. Chișinău
DCPSAP	Direcția Comerț, Prestări Servicii și Alimentație Publică
HG	Hotărâre de Guvern
MDED	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
MIDR	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
PMC	Primăria Municipiului Chișinău
PMUD	Plan de Mobilitate Urbană Durabilă
PUG	Plan Urbanistic General
UE	Uniunea Europeană
CEE	Comisia Europeană

1.1 Fundamentare Policy Brief nr. 3

Mobilitatea urbană durabilă este una dintre provocările principale cu care se confruntă municipiul Chișinău. Există legături puternice între o mobilitate urbană durabilă sporită, pe de o parte, și creșterea economică și poluarea redusă a mediului, pe de altă parte.

Mobilitatea urbană afectează numeroși cetățeni ai Republicii Moldova, deoarece aceștia sunt sensibili atât la timpul de călătorie, cât și la cheltuielile de transport pe care le suportă. Gestionarea mobilității urbane este o provocare inclusiv pentru PMC.

Pe lângă constrângerile financiare inevitabile, responsabilii de planificare și factorii de decizie în materie de politici se confruntă cu numeroase exigențe, adesea concurente: menținerea unei calități ridicate a vieții și crearea, în același timp, a unui mediu atractiv pentru afaceri, cu restricționarea traficului în zonele sensibile fără a limita, în același timp, circulația necesară a bunurilor și a persoanelor.¹

Provocările cu care se confruntă mobilitatea urbană în Chișinău sunt complexe și diverse, reflectând atât contextul local, cât și tendințele generale din domeniul transportului urban. Bunăoară, în municipiul Chișinău congestia traficului este una dintre cele mai dificile. Deservirea cu transport a unităților comerciale, în orele de vârf, este unul din factorii ce contribuie la crearea congestiilor în traficul rutier, care reprezintă o problemă stringentă pentru municipiul Chișinău. Congestia este un indiciu care arată că mobilitatea urbană se deteriorează pentru participanții la trafic.

Congestia este atât un fenomen fizic legat de modul în care vehiculele nu pot avansa din cauza altor vehicule pe măsură ce cererea de spațiu rutier – care este limitat – se apropie de capacitatea maximă, cât și un fenomen relativ legat de așteptările utilizatorilor privind performanța sistemului rutier.² Aduce la fel pierderi economice foarte importante, fiecare oră pierdută în trafic este echivalentul unei ore petrecute într-o activitate economică, care în final suportă pierderi financiare. Din punct de vedere economic, o oră de congestie poate fi monetarizată/monetizată și transformată prin calcule într-o cifră care reprezintă pierderile economice. De asemenea, congestia sporește numărul de accidente, dar și creșterea nivelului de poluare a aerului.

Conex, transportul public de persoane în municipiul Chișinău are și el un aspect crucial al vieții urbane, servind ca principalul mijloc de deplasare pentru locuitorii capitalei Republicii Moldova. Cu o populație în creștere și o dinamică urbană tot mai complexă, transportul public reprezintă un element central în asigurarea mobilității, accesului la servicii și conectivității între diverse zone ale orașului.

Astfel, sistemul de transport public în municipiul Chișinău, atât cel local/municipal, cât și transportul public care tranzitează sau au localitatea dată drept punct final, precum autobuzele/autocarele care sunt antrenate la deservirea traseelor ce asigură legătura Nord-Sud sau Vest-Est, la fel și în trafic internațional, este deseori inefficient și are nevoie de îmbunătățiri semnificative în ceea ce privește gestionarea, dezvoltarea transportului public, acoperirea, frecvența și confortul acestuia.

Subsecvent autoritățile de reglementare, consiliile locale și primarii joacă un rol cheie în gestionarea și dezvoltarea transportului public, precum și în stabilirea politicilor și reglementărilor

¹ Comisia Europeană (2013): Planning for People: Guidelines – Developing and implementing a sustainable urban mobility plan. <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/urban-mobility-6-2020/ro/index.html>

² OCDE (2007), Managing Urban Traffic Congestion. https://www.oecd-ilibrary.org/transport/managing-urban-traffic-congestion_9789282101506-en

EU Urban Mobility Observatory (2022) The reasons behind our congested cities https://urban-mobility-observatory.transport.ec.europa.eu/news-events/news/reasons-behind-our-congested-cities-2022-05-13_en

Solutions to the Problem of Freight Transport Flows in Urban Logistics (2023) Nijolė Batarlienė is Darius Bazaars, <https://www.mdpi.com/2076-3417/13/7/4214>

legate de infrastructura rutieră. Aceștia sunt responsabili pentru asigurarea funcționării eficiente și sigure a sistemului de transport public.

În fața provocărilor descrise, autoritățile de reglementare din Chișinău trebuie să găsească un echilibru între nevoile de mobilitate ale cetățenilor și necesitatea de a reduce congestia și poluarea.

Astfel, Consiliul municipal și primarul general trebuie să asigure că transportul public este accesibil, sigur și eficient, promovând în același timp durabilitatea și inovația. Acest lucru necesită o abordare strategică și coordonată, competențe-cheie, sarcini prestabilite, cu implicarea activă a comunității și colaborarea cu autoritățile naționale și europene pentru a asigura un sistem de transport public care să răspundă nevoilor unui oraș în creștere și să respecte standardele europene de mobilitate și durabilitate.

Un prim pas este implementarea bunelor practici internaționale care va contribui la îmbunătățirea infrastructurii de transport în municipiul Chișinău, modernizarea formelor de distribuție/comercializare a produselor/serviciilor plasate pe piață în vederea satisfacerii necesităților consumatorilor, precum și întru reglementarea clară a competențelor autorităților publice locale din Chișinău întru eficientizarea sistemului de transport public.

Sarcinile concretizate de autoritatea contractantă în cadrul ședințelor de progres din 18 martie 2024 și 4 aprilie 2024 au fost următoarele:

Analiza cadrului legislativ și regulatoriu aferent tematicii de studiu:

Propuneri de ajustări a cadrului legal în ceea ce privește transportul de deservire a unităților de comerț.

- analiza experienței acumulate în sectorul de transport din țară și modul în care provocările identificate au fost rezolvate în alte state din regiune, prin preluarea bunelor practici;
- constatarea necesității de revizuire și sugerarea modificărilor stringente în vederea îmbunătățirii legislației, reglementărilor în domeniul transportului public;
- elaborarea proiectelor de acte normative propuse.

1.2 Structura Raportului

Prezentul Raport este organizat în patru capitole, după cum urmează:

- *Capitolul 1*, introducerea care include o descriere succintă ale principalelor sarcini și caracteristici ale misiunii și o introducere în subiectul de studiu;
- *Capitolul 2* prezintă datele colectate aferente cadrului de reglementare privind transportul de deservire a unităților de comerț, reglementările internaționale;
- *Capitolul 3* prezintă concluzii și recomandări.
- *Capitolul 4* prezintă proiectele amendamentelor legislative în conformitate cu Legea nr. 100/2017 privind actele normative și Anexele
- Bibliografia Secțiunii I

1.3 Date colectate. Rezultatele analizei pentru elaborarea Regulamentului cadrul pentru transportul de deservire a unităților de comerț

Cadrul de reglementare în Republica Moldova

Analiza cadrului normativ

În cadrul acestui capitol se prezintă cadrul de reglementare a procesului tehnologic de deservire cu transport/accesul a unităților de comerț din mun. Chișinău. Cadrul normativ general cuprinde diverse acte normative cu incidență în domeniul transportului cuprinzând atât elemente de ordin general cu privire la raporturile juridice ce se formează între relațiile dintre operatorii de transport și

unitățile de comerț prin contracte de prestări servicii semnate între părți, precum și între aceștia și organele administrației publice locale. De asemenea, acestea includ și reglementările de ordin fiscal, social, tehnic și de siguranță a traficului rutier, privind protecția mediului ambiant. Analiza actelor normative cu caracter general ce conțin dispoziții incidente pieței serviciilor de transport denotă că acestea prezintă mai multe dispoziții insuficient adaptate realităților economice actuale, parțial fiind armonizate cu legislația europeană.

Legea nr. 1194/1997 cu privire la transporturi reprezintă cadrul general al funcționării transporturilor pe teritoriul Republicii Moldova. Conform art. 15, sistemul de transport unic al țării include transportul feroviar, auto, aerian, naval, electric urban și transportul prin conducte. Administrarea de stat a sistemului transporturilor este efectuată de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, *autoritățile administrației publice locale și alte organe abilitate* (art. 3 alin. (1)). Art. 4 alin. (6) din lege stipulează că, imixtiunea autorităților administrației publice locale în activitatea economică a întreprinderilor de transport, precum și distragerea personalului lor de exploatare la alte lucrări nu se admite decât în cazurile prevăzute de legislație. Potrivit art. 5 alin. (2) din lege, întreprinderile care fac parte din sistemul transporturilor, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare, beneficiază de protecția statului pe principii egale. Întreprinderile de transport efectuează transporturi și prestează alte servicii pe bază de contracte și comenzi de transport al călătorilor și mărfurilor, bazându-se pe principiile economiei de piață (art. 7). De asemenea, prin lege se consacră cazurile de răspundere a întreprinderilor de transport (art. 10), precum și obligațiile acestora privind asigurarea securității în transport (art. 13). Controlul asupra respectării legislației în transport este exercitat de autoritățile respective ale administrației publice centrale și locale în limitele competenței lor (art. 22). Aceasta este o normă generală. Competențele administrației publice locale fiind reglementate de către alte acte normative.

Codul transporturilor rutiere nr. 150/2014 (în continuare Cod) este principalul act legislativ care stabilește cadrul legal pentru organizarea și efectuarea transporturilor rutiere de mărfuri și persoane, precum și a activităților conexe transportului rutier pe teritoriul Republicii Moldova, în condiții de siguranță și calitate, cu respectarea principiilor liberei concurențe și a măsurilor de protecție a mediului, a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice care beneficiază de asemenea servicii, precum și drepturile, obligațiile și responsabilitățile organelor publice responsabile de organizarea transporturilor rutiere, inclusiv a persoanelor fizice și juridice care desfășoară activitate de transport rutier.

Art. 6 alin. (3) din Cod prevede că: administrarea publică în domeniul transporturilor rutiere este exercitată de autoritățile administrației publice centrale de specialitate, de autoritățile administrației publice locale și de alte autorități abilitate prin lege, în limitele competențelor, care este o normă la fel generală. Art. 14 și 15 din Cod, reglementează atribuțiile și competențele autorităților publice locale. Lipsa cadrului normativ referitor la competențele necesare sunt prezentate în secțiunea propunerii.

Cadru instituțional

În scopul exercitării funcțiilor prevăzute în Cod, consiliile locale, municipale și raionale pot crea comisii privind organizarea transportului rutier de persoane prin servicii regulate și pot aproba regulamentele de funcționare a acestora. Autoritățile administrației publice locale elaborează și aprobă, după coordonarea cu organul central de specialitate, strategii pe termen mediu și lung pentru dezvoltarea și modernizarea transportului rutier, luând în considerare planurile de urbanism și amenajarea teritoriului, programele de dezvoltare economico-socială a localităților și necesitățile de transport ale populației. Consiliile raionale cooperează cu consiliile locale și municipale în vederea asigurării și dezvoltării transportului rutier contra cost de persoane prin servicii regulate în trafic raional și a corelării acestuia cu transportul rutier contra cost de persoane prin servicii regulate

în trafic local/municipal. Și nu în ultimul rând autoritățile administrației publice locale au obligația să asigure un tratament egal și nediscriminatoriu, într-un mediu concurențial și transparent, pentru toți operatorii de transport rutier (art. 12).

La rândul său consiliile locale și municipale, în contextul necesității organizării transportului rutier contra cost în trafic local/municipal: (a) elaborează, aprobă și modifică programele de transport rutier locale/municipale în conformitate cu necesitățile de transport ale populației, (b) instituie restricții temporare la modificarea programelor de transport rutier locale/municipale, (c) autorizează activitatea de transport rutier de persoane prin servicii regulate în trafic local/municipal, (d) stabilesc itinerarul rutelor interraionale și raionale care tranzitează sau au localitatea dată drept cap de rută, precum și stațiile publice unde este permisă îmbarcarea/debarcarea persoanelor pentru aceste rute și (e) elaborează și aprobă planuri de mobilitate urbană (art. 14 alin. (1)).

Autoritatea care asigură implementarea documentelor de politici publice și strategiilor naționale de dezvoltare în domeniul transporturilor rutiere, controlează și supraveghează respectarea legislației naționale și internaționale în domeniu de către operatorii de transport rutier și de către întreprinderile ce desfășoară activități conexe transportului rutier este Agenția Națională Transport Auto (art. 8 alin. (1) și art. 147). Funcțiile și drepturile Agenției fiind reglementate de art. 9 – 10 din Cod.

Cadru organizațional

Accentuăm că accesul la activitatea de transport rutier este reglementat în Titlul III din Cod. Prestarea serviciilor de transport rutier contra cost este condiționată de notificare și de înregistrarea prealabilă în sistemul informațional „e-Autorizație transport” (art. 22). Astfel, întreprinderile înregistrate în modul stabilit în Republica Moldova care intenționează să desfășoare activitatea de operator de transport rutier este inclusă în Registrul operatorilor de transport rutier dacă îndeplinește cumulativ condițiile privind: (a) existența unei baze tehnico-materiale, (b) buna reputație, (c) capacitatea financiară și (d) competența profesională (art. 16).

Legea nr. 436 /2006 privind administrația publică locală stabilește și reglementează modul de organizare și funcționare a autorităților administrației publice în unitățile administrativ-teritoriale. Astfel, potrivit art. 14 alin. (2) lit. c), h), q) și q¹), în competența consiliilor autorităților administrației publice locale de nivelul întâi intră “[...] deciderea în privința actelor juridice de administrare privind serviciile publice de interes local, în condițiile legii”, “[...] organizarea serviciilor publice de gospodărie comunală”, “[...] aprobarea cerințelor privind regimul de lucru al întreprinderilor comerciale și de alimentație publică, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, precum și al persoanelor fizice care practică comerțul” și “aprobarea regulamentului de desfășurare a activităților de comerț”.

Conform art. 29 alin. (1) lit. i), k) și l) printre atribuțiile de bază ale executivului local (primar, autoritate locală de nivelul întâi) sunt:

- propunerea consiliului local schema de organizare și condițiile de prestare a serviciilor publice de gospodărie comunală;
- eliberarea autorizațiilor prevăzute de lege;
- asigurarea securității traficului rutier și pietonal prin organizarea circulației transportului, prin întreținerea drumurilor, podurilor și instalarea semnelor rutiere în raza teritoriului administrat. În atribuțiile autorității locale intră inclusiv organizarea circulației transportului rutier de mărfuri ce asigură deservirea unităților comerciale. Această prevedere este o normă generală, foarte voalată. Când ne referim la transport rutier, în acesta intră transportul de călători/persoane.

Legea nr. 136/2016 privind statutul municipiului Chișinău reglementează particularitățile specifice ale organizării și funcționării autorităților administrației publice ale municipiului Chișinău.

Potrivit art. 6 alin. (2) în competența Consiliului municipal intră:

- aprobarea, în condițiile legii, a regulamentului privind desfășurarea activităților de comerț în teritoriul orașului Chișinău, privind funcționarea întreprinderilor care desfășoară activități de comercializare a produselor/mărfurilor sau de prestare a serviciilor comerciale, inclusiv de alimentație publică, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, precum și privind activitatea persoanelor fizice care practică comerțul (subpct. 2) lit. g));
 - deciderea asupra lucrărilor de proiectare, construcție, întreținere și modernizare a drumurilor, podurilor, fondului locativ, în condițiile legii, precum și a întregii infrastructuri economice, sociale, medicale și de agrement de interes local și/sau municipal, după caz (subpct. 3) lit. f)).
- Conform art. 15 alin. (1) printre atribuțiile de bază ale Primarului General regăsim:
- asigurarea elaborării strategiilor, a prognozelor, a planurilor și a programelor de dezvoltare social-economică a municipiului, a programelor de refacere și de protecție a mediului (subpct. 2) lit. d));
 - constatarea și dispunerea demontării și evacuării, inclusiv forțată, ..., a unităților comerciale staționare provizorii și unităților mobile de orice tip, a obiectelor și instalațiilor de orice tip, amplasate ilegal pe domeniul public; dispune, în limitele competenței sale, contracararea activității de comerț, inclusiv a comerțului ambulant, desfășurate cu încălcarea legislației (subpct. 3) lit. c));
 - asigurarea securității traficului rutier și pietonal prin organizarea circulației transportului, prin întreținerea drumurilor, podurilor și instalarea semnelor rutiere în raza teritoriului administrat (subpct. 4) lit. c)).

Legea nr. 131/2007 privind siguranța traficului rutier reglementează relațiile juridico-sociale din domeniul traficului rutier, stabilește drepturile, obligațiile, responsabilitățile autorităților de resort și ale participanților la acest trafic, determină principiile de organizare a activității unităților de instruire a personalului din domeniul transportului rutier, precum și condițiile de admitere la trafic a conducătorilor de autovehicule. Dispozițiile prezentei legi vizează traficul rutier din punct de vedere al asigurării desfășurării fluente și în plină siguranță, ceea ce presupune protecția drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice, apărarea proprietății acestora, ocrotirea sănătății, integrității corporale și a vieții participanților la trafic, precum și protecția mediului înconjurător (art. 1 alin. (2)). În acest sens, *Legea privind siguranța traficului rutier* conține dispoziții cu privire la competența autorităților în domeniul traficului rutier (cap. II), inclusiv competența Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (art. 8). Astfel de competența autorității administrației publice locale este inclusiv stabilirea reglementărilor privind regimul de acces, circulație, staționare și parcare a diferitelor categorii de vehicule (art. 16 lit. e)).

Și nu în ultimul rând, art. 32 alin. (2) lit. a) al Legii, prevede că: participanții la trafic au dreptul la circulație liberă, fără impedimente, pe drumurile publice, în conformitate cu regulile aprobate, la informații veridice, din partea administratorilor de drumuri, despre condițiile de deplasare în siguranță și *cauzele restricțiilor de circulație*.

Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior stabilește principiile generale de desfășurare a activităților de comerț pe teritoriul Republicii Moldova și reglementează activitățile în domeniul comerțului interior, cerințele principale pentru desfășurarea acestor activități, formele de desfășurare a comerțului, competențele organelor centrale de specialitate ale administrației publice și ale autorităților administrației publice locale în domeniul comerțului., Art. 6 reglementează atribuțiile autorităților administrației publice locale în domeniul comerțului. Însă, legea nu reglementează expres deservirea centrelor de comerț prin serviciile de transport. Acest lucru se prezumă doar.

Unitate comercială – unitate (spațiu/structură/teritoriu/dispozitiv) amenajată/instalată conform specificului activității de comerț prin care se desfășoară activitatea de comerț (art. 3).

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării este organul central de specialitate al administrației publice responsabil de elaborarea politicii de stat în domeniul comerțului și de reglementarea acestui domeniu (art. 5 alin. (2)).

Activitățile de comerț desfășurate în teritoriu sunt administrate și coordonate de autoritățile administrației publice locale conform reglementărilor naționale în vigoare.

Art. 6 reglementează atribuțiile autorităților publice locale în domeniul comerțului. Astfel, autoritățile publice locale au inclusiv următoarele atribuții:

- asigură implementarea politicii de stat în domeniul comerțului în teritoriu în limita competențelor funcționale;
- elaborează și implementează programele de dezvoltare a comerțului în teritoriul respectiv;
- participă la examinarea proiectelor de acte normative ce reglementează activitățile de comerț.

În cadrul regulamentului de comerț local, Consiliile locale au dreptul să stabilească interdicții și cerințe privind desfășurarea activității de comerț inclusiv în următoarele privințe (art. 6 alin. (5)):

- interdicția de a desfășura activități de comerț sau anumite forme ale activității de comerț, inclusiv comerțul ambulant, în perimetrul anumitor zone sau străzi ori în intervalul anumitor zile sau ore;
- distribuirea activităților de comerț între zona centrală și zonele periferice ale localității, precum și între zonele aglomerate și cele neaglomerate;

Mai mult ca atât, cerințele stabilite la alin. (5) se aprobă prin decizia Consiliului local. Regulamentul de comerț local, schemele de amplasament prestabilite sau alte acte ale autorităților administrației publice locale cu impact direct asupra activității de comerț vor fi plasate pe pagina web oficială a autorității administrației publice locale, iar în lipsa paginii web – la un loc vizibil în sediul primăriei, și eliberate în copie (pe hârtie sau electronic) la solicitare, precum și atașate la decizia de adoptare publicată în registrul actelor locale (<http://actelocale.gov.md>). În lipsa regulamentului de comerț local, sunt lovite de nulitate interdicțiile și cerințele privind desfășurarea activității de comerț în localitatea respectivă (art. 6 alin. (6)).

Art. 17⁹ reglementează resursa informațională în domeniul comerțului. Astfel, potrivit alin. (1) evidența și monitorizarea unităților comerciale, precum și a datelor aferente acestora, se efectuează prin intermediul resursei informaționale în domeniul comerțului, instituită și administrată de Guvern.

Guvernul asigură și oferă suportul necesar pentru conectarea autorităților administrației publice locale la resursa informațională în domeniul comerțului, precum și pentru interacțiunea acestuia cu alte resurse informaționale de stat și cu alte autorități publice conform alin. (2).

Subsidiar, autoritățile administrației publice locale asigură introducerea și actualizarea datelor privind unitățile comerciale, inclusiv a datelor din notificările și din actele anexate, depuse de comerciant la autoritatea administrației publice locale, și a deciziilor de suspendare sau încetare a activității de comerț, emise de autoritățile competente, în termen de cel mult 3 zile de la data de recepționare a acestora alin. (3).

Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și speciale în materie contravențională, determină faptele ce constituie contravenții și prevede procesul contravențional și sancțiunile contravenționale. Astfel, Codul reglementează: blocarea intenționată a unei benzi de circulație sau a arterelor de transport (art. 225 alin. (1)), încălcarea regulilor de comerț (art. 273).

Prin Hotărârea Guvernului nr. 206/2023 au fost aprobate Regulile de desfășurare a activității de comerț, care stipulează cerințele privind organizarea activității de comerț interior, inclusiv comerțul cu amănuntul, comerțul cu ridicata și comerțul ambulant.

Potrivit pct. 2 din Regulile de desfășurare a activității de comerț: *Tipologia unităților comerciale se stabilește conform nomenclatorului unităților comerciale prevăzut în Anexa nr. 5 la Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior.*

Autoritățile administrației publice locale elaborează și aprobă Regulamentul de comerț local în condițiile stabilite în art. 6 alin. (5) și (6) din Legea nr. 231/2010. La elaborarea Regulamentului de comerț local, autoritățile administrației publice locale se conduc de legislație și de prezentele Reguli (pct. 5). La moment, există Regulamentul de comerț local votat prin Decizia Consiliului Municipal Chișinău nr. 15/14 din 29.12.2021, care restricționează deservirea unităților de comerț în anumite intervale orare.

Conform pct. 6 din Regulile de desfășurare a activității de comerț: *comercianții desfășoară activitatea de comerț în conformitate cu programul de activitate (orarul de funcționare) al unităților comerciale notificat în temeiul art. 14 alin. (6) lit. d) din Legea nr. 231/2010 și al cerințelor specifice privind programul de activitate al unităților comerciale stabilite în Regulamentul de comerț local.*

Comercianții sunt obligați să respecte normativele admise de emiterie a zgomotului și a vibrației, stabilite în Regulamentul sanitar privind normativele admise de emiterie a zgomotului și a vibrației la desfășurarea activităților de comerț interior, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 181/2019 (pct. 17).

Prin *Decizia Consiliului Municipal Chișinău nr. 15/14 din 29.12.2021* a fost aprobat Regulamentul de comerț local al municipiului Chișinău și Centru – nucleul istoric și principalele bulevarde, străzi, piețe ale mun. Chișinău.

Pct. 9 din Decizie prevede că Direcția generală economie, comerț și turism (în continuare - DGECT) va:

- recepționa notificările privind inițierea/modificarea/suspendarea/încetarea activităților de comerț în conformitate cu prevederile legislației și prezentului Regulament;
- înainta Consiliului, la necesitate, propuneri de modificare și completare a Regulamentului;
- ține registrele electronice de evidență a notificărilor depuse, a rețelei de comerț și prestări servicii a mun. Chișinău;
- prezenta la solicitare, sub formă electronică, informația despre agenții economici care au depus notificări privind inițierea/modificarea/suspendarea/încetarea activităților de comerț.

Potrivit *Regulamentului de comerț local al municipiului Chișinău*:

Regulamentul de comerț local al municipiului Chișinău (în continuare - Regulament) este elaborat în scopul creării unui mediu favorabil de desfășurare a activității de comerț în cadrulul municipal, precum și în vederea asigurării libere concurențe, protecției vieții, sănătății, securității și intereselor economice și sociale ale cetățenilor, stimularea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, simplificarea procedurilor de lansare a activităților de comerț (pct. 1.2).

Regulamentul stabilește interdicțiile și cerințele de desfășurare a activității de comerț în mun. Chișinău, în conformitate cu prevederile art. 6 alin. (1) lit. n) și alin. (5) din Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior (pct. 1.3).

Conform pct. 2.1 din Regulament: activitatea de comerț este condiționată de depunerea notificării în comerț de către persoana înregistrată în condițiile legii. Activitatea de comerț începe din data emiterii înștiințării de recepționare de către autoritatea administrației publice locale, prin intermediul resursei informaționale în domeniul comerțului.

Pct. 2.14 alin. (4) din Regulament reglementează organele abilitate cu dreptul de monitorizare a activității comercianților.

Menționăm că conform pct. 3.8 din Regulament: ***Se interzice aprovizionarea unităților comerciale în orele de vârf, în intervalul de timp 07:00 – 09:00. În unitățile de comerț incorporate anexate la edificiile locative sau de o altă destinație aprovizionarea cu produse alimentare nu se face pe timp de noapte (între orele 23:00 – 07:00).***

Descrierea situației actuale

Conform datelor Biroului Național de Statistică³ numărul populației cu reședință obișnuită în mun. Chișinău (or. Chișinău), la situația din 01.01.2023, a constituit 550 856 persoane Repartizarea populației după sexe se prezintă astfel: 45,33% (249 677 persoane) – bărbați și 54,67% (301 179 persoane) – femei.

Chișinău este municipiul care concentrează circa 70% din economia Republicii Moldova, iar orașul Chișinău este aglomerația urbană cu cea mai densă rețea de drumuri (83 km de drum per km²).

Orașul Chișinău, împreună cu localitățile din cadrul municipiului numără circa 900 de străzi cu o lungime totală de puțin peste 672 de kilometri.⁴

Conform datelor Registrului de stat al transporturilor în profil de tipul mijlocului de transport și administrative-teritorial, la data de 01.04.2024, în Republica Moldova au fost înregistrate **1 250 307** mijloace de transport, inclusiv: **360 480** unități de transport în mun. Chișinău.⁵

Tabelul 1 Autovehicule înmatriculate în mun. Chișinău (la situația din 01.04.2024), unități

Nr. crt.	Tipul unității de transport	Total	mun. Chișinău	Pondere, %
1	Autoturism	802 050	258 849	32,3
2	Camion	216 545	58 498	27
3	Remorcă	75 997	16 763	22,1
4	Tractor	62 309	6 464	10,4
5	Motocicletă	60 642	8 579	14,1
6	Autobuze	21 163	7 061	33,4
7	Semiremorcă	11 601	4 266	36,8
Total		1 250 307	360 480	28,8

Analiza Tabelului 1 denotă că în mun. Chișinău sunt înmatriculate 258 849 autoturisme, ce constituie cca. 32,3% din numărul total, 58 498 camioane, ce reprezintă 27% din numărul total.

Tabelul 2 Analiza structurii parcului rulant în profil de tipul mijlocului de transport

Nr. crt.	Tipul unității de transport	Nr. de unități de transport, unit.	Pondere, %
1	Autoturisme	258 849	71,81
2	Camioane	58 498	16,23
3	Remorci	16 763	4,65
4	Tractor	6 464	1,79

³ <http://www.statistica.md/>

⁴ <https://watchdog.md/news/204982/infrastructura-rutiera-din-chisinau-de-la-investitii-in-gropi-la-investitii-in-mobilitate/>

⁵ www.date.gov.md

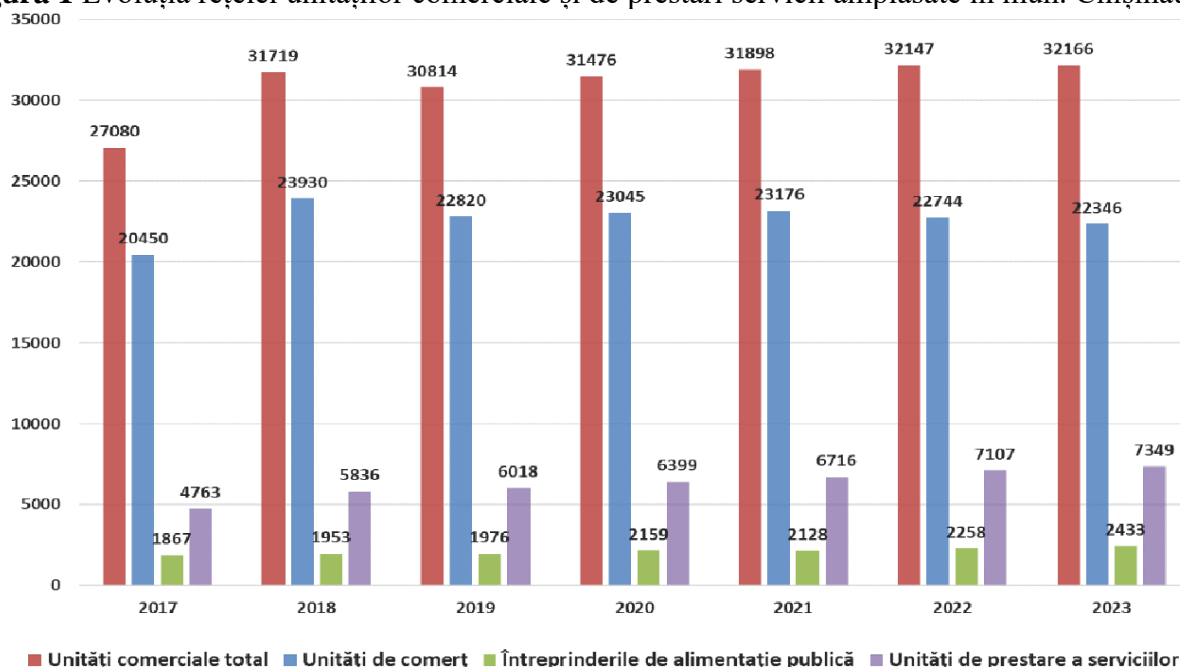
5	Motociclete	8 579	2,38
6	Autobuze	7 061	1,96
7	Semiremorci	4 266	1,18
Total		360 480	100

Sursa: www.date.gov.md

Analiza Tabelului 2 denotă că în mun. Chișinău sunt înmatriculate **360 480** unități de transport, inclusiv 258 849 autoturisme, ce constituie cca. 71,81%, 58 498 camioane, ce reprezintă 16,23%.

Mun. Chișinău, ca capitală și centrul economic al Republicii Moldova, găzduiește o varietate de afaceri și unități comerciale. Acestea includ magazine (inclusiv centre comerciale, supermagazine, magazine specializate, de fabrică, mixte, piețe etc.), unități de alimentație publică, de agrement, unități de prestări servicii, unități de comerț ambulant.

Figura 1 Evoluția rețelei unităților comerciale și de prestări servicii amplasate în mun. Chișinău

Sursa: Proiect Strategia de dezvoltare a comerțului interior în municipiului Chișinău „Comerț – 2030”⁶

Analiza Figurii 1 denotă că evoluția unităților comerciale de-a lungul anilor indică o dinamică ciclică cu creștere semnificativă în anul 2018, după care creșterea numărului acestora încetinește și devine constantă pe parcursul ultimilor 5 ani.

În anul 2015 pe teritoriul mun. Chișinău activau 42 supermagazine, 3 hipermarketuri și 42 centre comerciale. Iar în anul 2024, sunt active 120 supermagazine, 14 hipermagazine și 57 centre comerciale, case de comerț, magazine universale.

⁶ <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-organizarea-consultarilor-publice-asupra-proiectului-de-decizie-a-cmc-cu-privire-la-aprobarea-strategiei-de-dezvoltare-a-comertului-interior-in-municipiul-chisinau-comert-2030/11895>

Conform datelor Registrului electronic de evidență, gestionat de DGECT, la situația din 01.01.2023, în municipiul Chișinău rețeaua unităților comerciale numără 32 166 unități, inclusiv: 22 346 unități de comerț, 38 piețe, 2 433 unități de alimentație publică și 7 349 unități de prestări servicii.

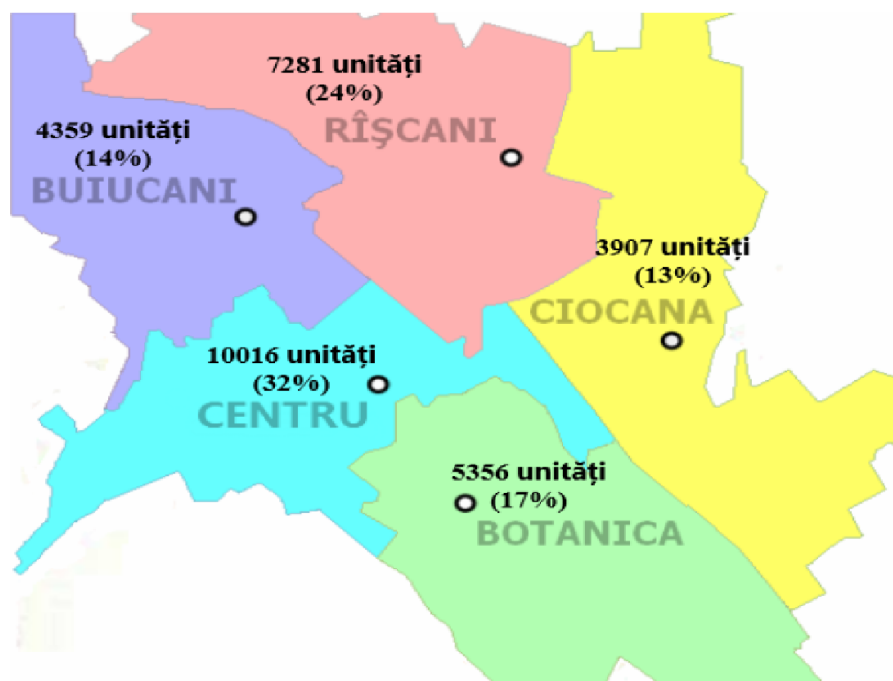
O tendință pozitivă se urmărește în dezvoltarea comerțului electronic, extinderea numărului de magazine on-line, doar în anul 2022 au fost notificate 140 magazine on-line, iar la situația din 01.01.2024, activează 670 magazine on-line și 308 unități de intermediari în comerț.

Numărul total al altor unități, la situația anului 2023, se prezintă după cum urmează: 57 centre comerciale, case de comerț, magazine universale, 4 438 secții comerciale, 1 321 magazine alimentare, 4 502 magazine nealimentare, 2 763 depozite, 2 466 gherete, inclusiv 639 gherete în străzi și 808 pe teritoriul piețelor, iar în cadrul pieței centrale activează 854 gherete, 165 unități de prestări servicii și 3038 unități de comerț ambulant.

Potrivit informatei DGECT⁷, la situația din 03.05.2024, în municipiul Chișinău rețeaua unităților de comerț constituia 33 083 unități, inclusiv: **15 455 unități de comerț**, 2 770 unități de alimentație publică, 37 piețe și 8 250 unități de prestări servicii.

Analiza structurii unităților de comerț (15 455) după tipul obiectului, denotă că în municipiul Chișinău activează inclusiv: 41 centre comerciale (Mall), 24 hipermagazine, 1 145 magazine alimentare, 2 179 depozite, 478 depozite de mărfuri nealimentare, 125 depozite produse alimentare, 146 stații PECO.

Figura 2 Amplasarea unităților de comerț, alimentație publică și prestări servicii în sectoarele mun. Chișinău, anul 2022

Sursa: DGECT

Analiza Figurii 2 denotă că majoritatea unităților comerciale de alimentație publică și prestări servicii sunt amplasate în sectoarele Centru (10 016 unități, cca. 32% din total), Râșcani (7 281 unități, cca. 24% din total) și Botanica (5 356 unități sau 17% din total).

Menționăm că pentru toate sectoarele este caracteristică amplasarea unităților comerciale cu preponderență pe bulevardele și străzile principale, după cum urmează:

Sectorul Centru: bd. Ștefan cel Mare și Sfânt – 868 unități, str. Tighina – 559 unități, str. A. Pușkin – 174 unități, șos. Hâncești – 375 unități și bd. C. Negruzzi – 210 unități;

⁷ Demers DGECT nr. 1-05/1-2417 din 07.05.2024

Sectorul Râșcani: bd. Moscova - 565 unități, str. Petricani – 595 unități, str. Albișoara – 510 unități, str. Alecu Russo – 333 unități, Calea Orheiului – 432 unități, bd. Grigore Vieru – 207 unități, str. Kiev - 158 unități și str. Mitropolit G. Bănulescu-Bodoni – 79 unități;

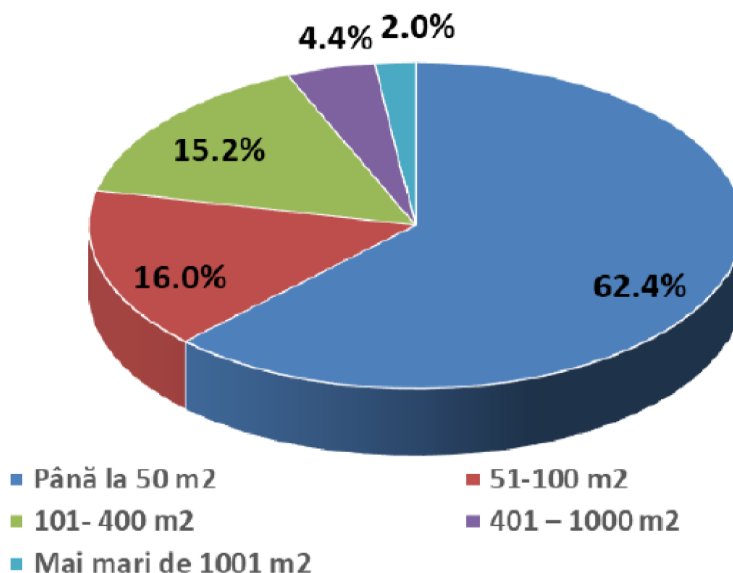
Sectorul Botanica: bd. Dacia - 820 unități, bd. Decebal – 860 unități, bd. Cuza-Vodă – 314 unități, str. Independenței – 366 unități, str. Sarmizegetusa – 310 unități, str. Burebista – 262 unități și str. N. Zelinski – 259 unități;

Sectorul Buiucani: str. Alba Iulia - 669 unități, str. Ion Creangă – 642 unități, Calea Ieșilor – 543 unități, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt – 166 unități și str. Mitropolit G. Bănulescu- Bodoni – 160 unități;

Sectorul Ciocana: bd. Mircea cel Bătrân - 573 unități, str. Alecu Russo – 180 unități, str. Ginta Latină – 434 unități, str. I. Vieru – 101 unități, str. Mihail Sadoveanu – 203 unități, str. Uzinelor - 946 unități și str. Voluntarilor – 138 unități.⁸

La situația din 01.01.2023, suprafața unităților comerciale constituia cca. 3 119 mii m². Informații privind structura suprafețelor unităților comerciale din mun. Chișinău este prezentată în figura de mai jos.

Figura 3 Structura suprafețelor unităților comerciale din mun. Chișinău

Sursa: Proiect Strategia de dezvoltare a comerțului interior în municipiului Chișinău „Comerț – 2030”⁹

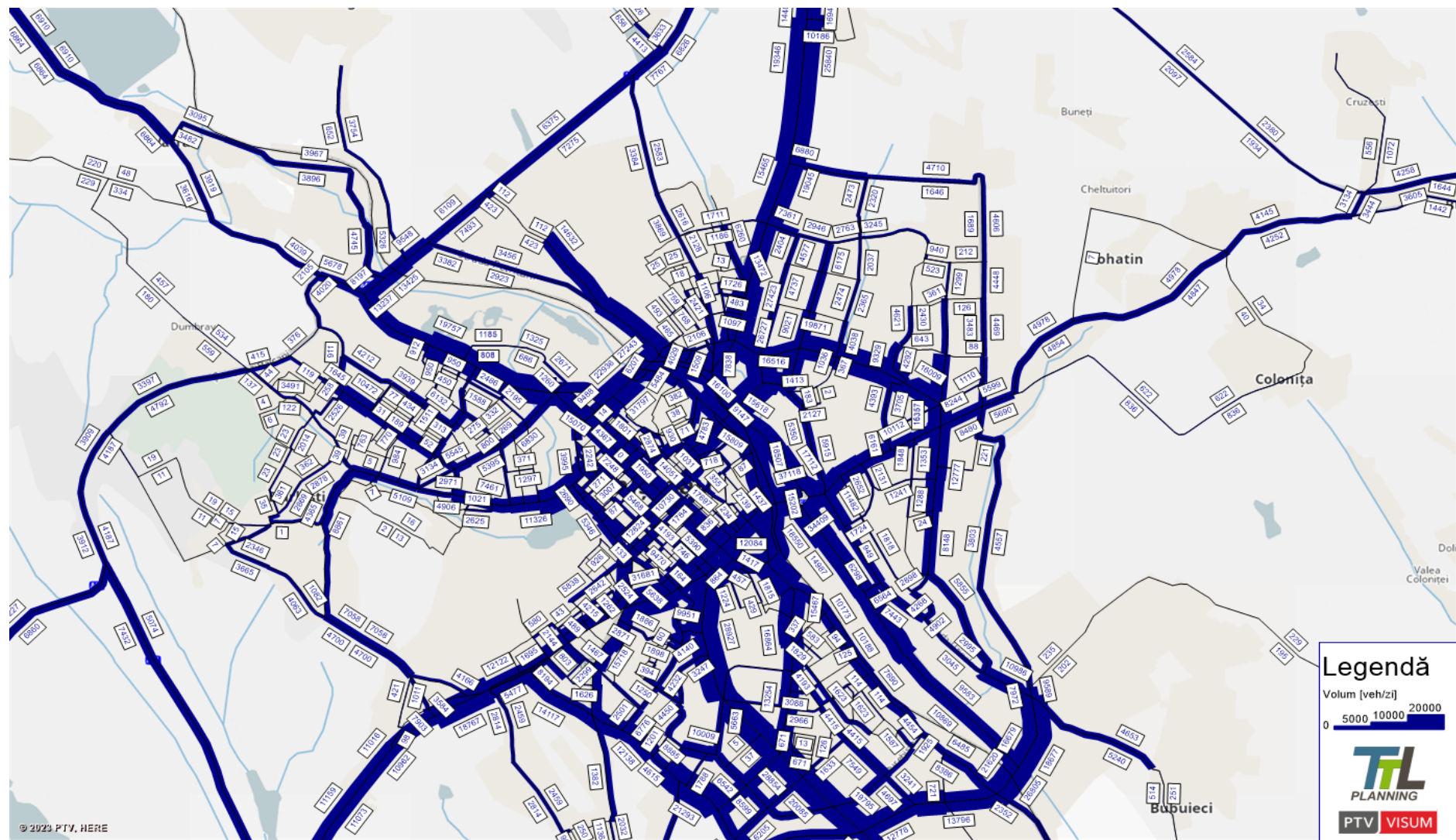
Analiza Figurii 3 denotă că 9 318 unități comerciale, ce reprezintă cca. 62,4% din total, dispun de o suprafață comercială de până la 50 m².

În Figurile 4 – 6 este prezentată informația privind afectarea cererii de transport pe rețea – autoturisme, vehicule grele de marfă și vehicule ușoare de marfă conform Planului de mobilitate urbană durabilă Chișinău 2022-2030.

⁸ Proiect Strategia de dezvoltare a comerțului interior în municipiului Chișinău „Comerț – 2030”

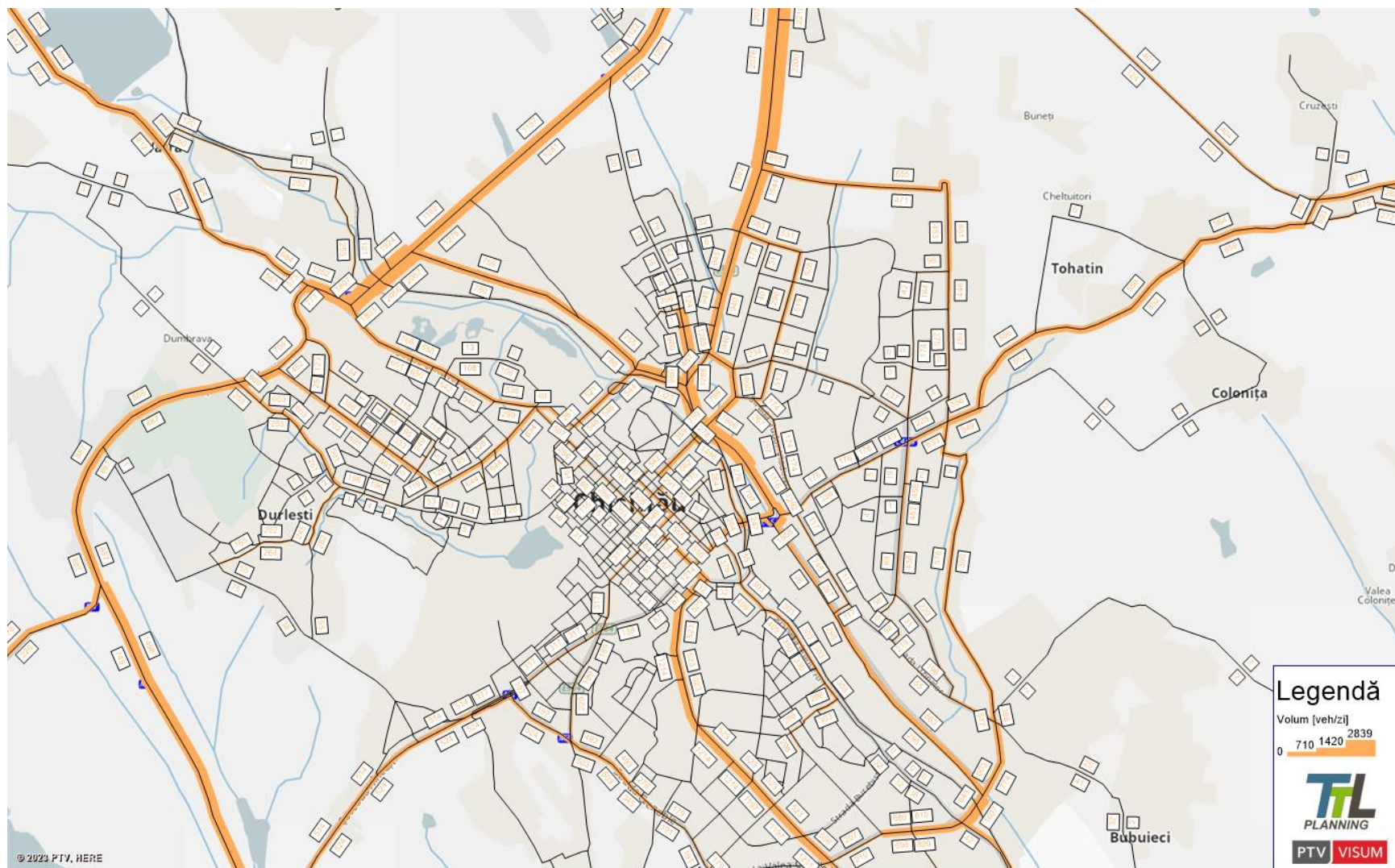
⁹ <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-organizarea-consultarilor-publice-asupra-proiectului-de-decizie-a-cmc-cu-privire-la-aprobarea-strategiei-de-dezvoltare-a-comertului-interior-in-municipiul-chisinau-comert-2030/11895>

Figura 4 Afectarea cererii de transport pe rețea – autoturisme [veh/zi] – anul 2023

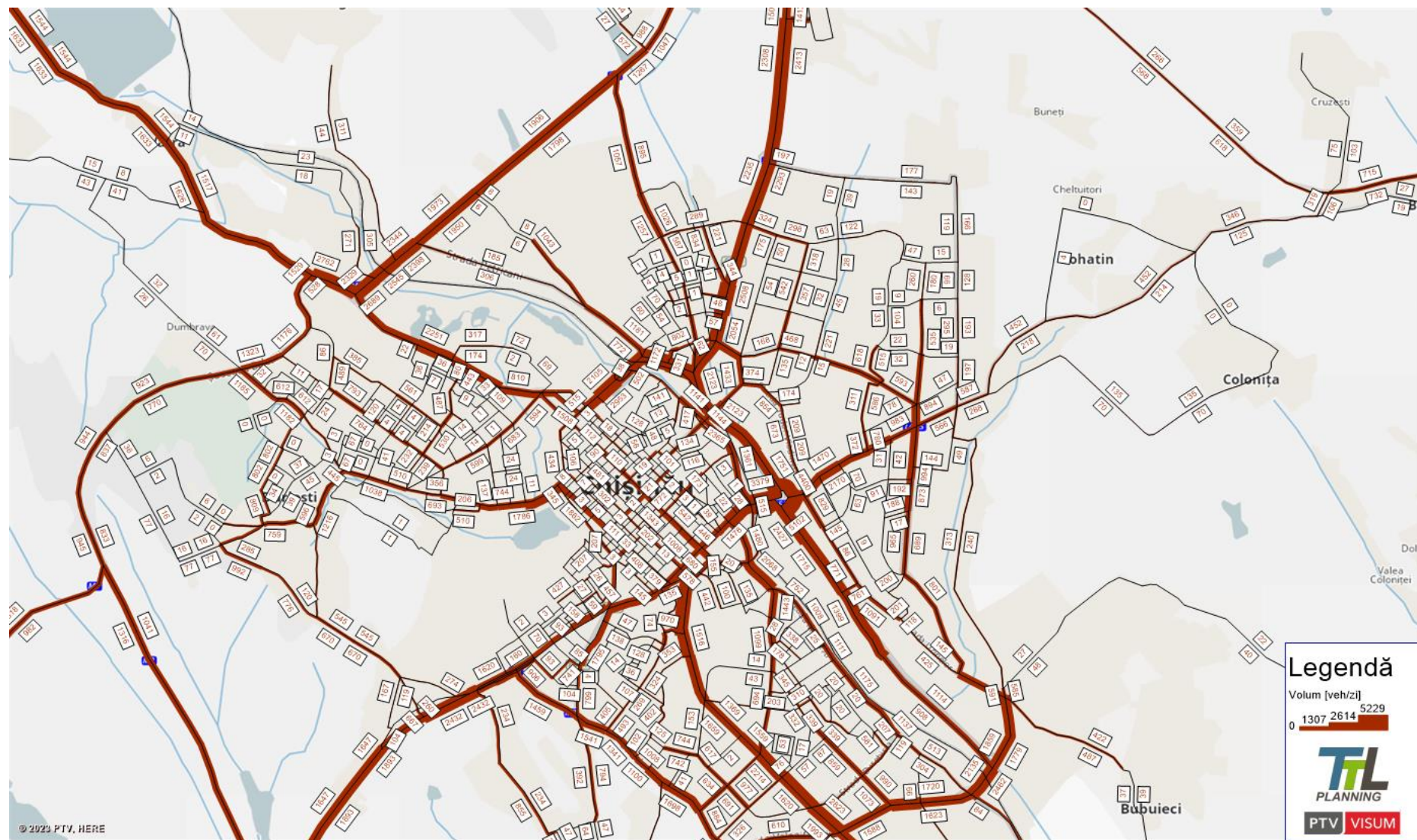
Sursa: Planul de mobilitate urbană durabilă Chișinău 2022-2030

Figura 5 Afectarea cererii de transport pe rețea – vehicule grele de marfă [veh/zi] – anul 2023

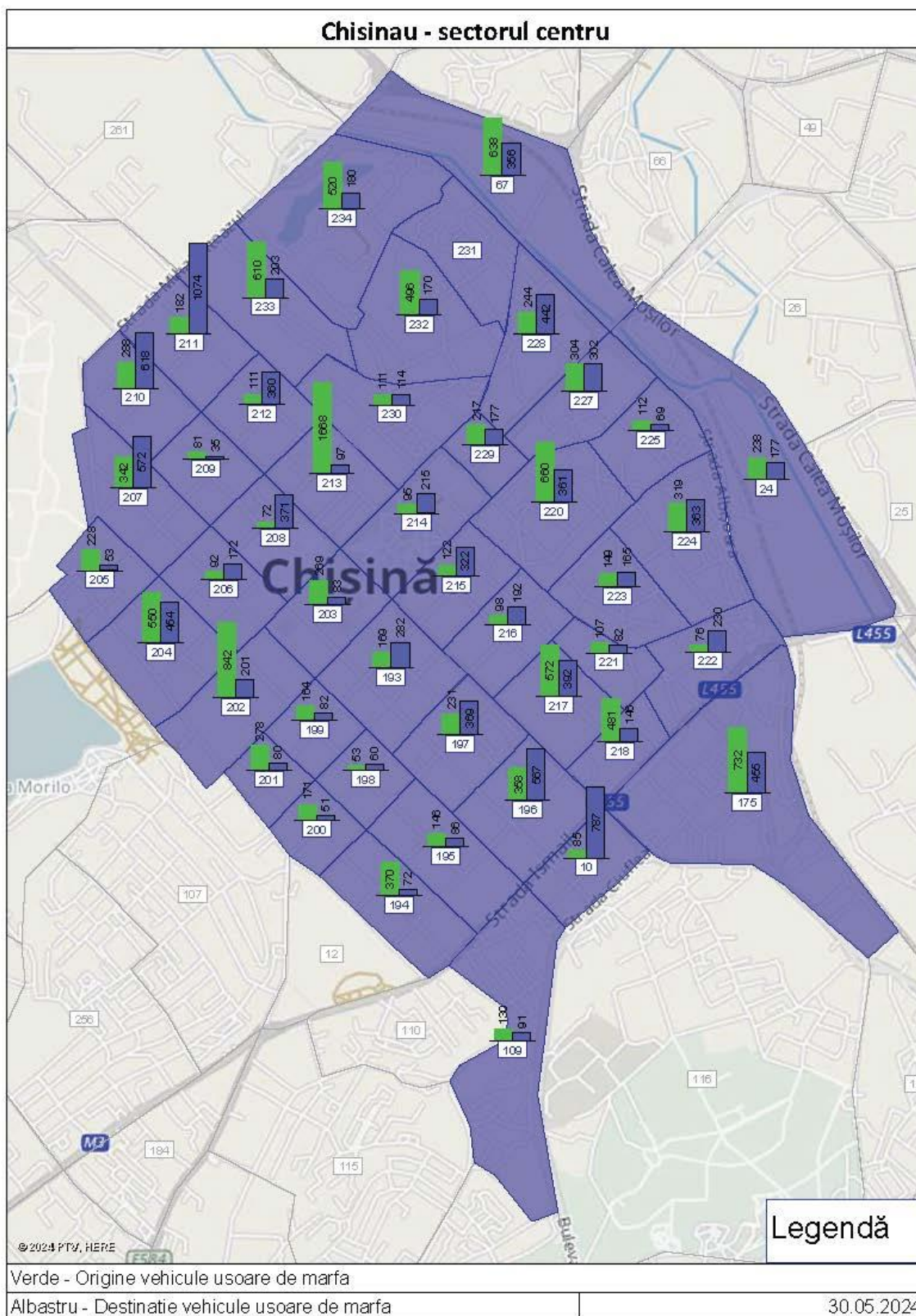
Sursa: Planul de mobilitate urbană durabilă Chișinău 2022-2030

Figura 6 Afectarea cererii de transport pe rețea – vehicule ușoare de marfă [veh/zi] – anul 2023

Sursa: Planul de mobilitate urbană durabilă Chișinău 2022-2030

Figura 7 Densitatea vehiculelor ușoare de marfă în sectorul Centru al mun. Chișinău [veh/zi]

Sursa: DGMU, la situația din 30.05.2024

Figura 8 Intensitatea vehiculelor ușoare de marfă în sectorul Centru al mun. Chișinău [veh/zi]

Sursa: DGMU, la situația din 30.05.2024

Analiza bunelor practici

Municipiile Oradea, Cluj-Napoca și Arad din România - au reglementat aprovizionarea spațiilor comerciale, prin prisma zonei de amplasare a acestora, masa totală a vehiculelor și intervalului orar.

Hotărârea Consiliului mun. Cluj-Napoca nr. 484/2011¹⁰, reglementează:

Pe raza municipiului Clu-Napoca se permite aprovizionarea între orele 21.00-07.00. Autovehiculele cu masa totală maximă autorizată de până la 2,49 tone în „zona 0” și de până la 7,49 tone în celelalte zone ale municipiului, pot efectua acțiuni de aprovizionare fără autorizații de liber acces între orele 21.00-07.00, cu respectarea regulilor de circulație în vigoare și pe baza autorizațiilor de liber acces între orele 07.00-21.00 (art. 1).

În perimetrul delimitat de străzile numit în continuare ”zona 0”, pentru aprovizionarea cu mărfuri perisabile ori aprovizionarea societăților comerciale care dețin parcare proprie amenajată în afara domeniului public, se permite accesul autovehiculelor cu greutatea totală de până la 3,5 tone (inclusiv), între orele 07.00-21.00 (art.2).

În „zona 0”, pentru transportul materialelor de construcții este permis accesul autovehiculelor cu greutatea totală de până la 16 tone (inclusiv), numai între orele 09-13-00 și 18.00-21.00, și numai în cazuri izolate de forță majoră se permite accesul autovehiculelor peste 16 tone, în aceleași intervale orare (art. 3).

La finele anului 2023, Primăria mun. București a demarat consultațiile publice a proiectului Regulamentului privind aprovizionarea spațiilor comerciale din București, care prevede că aprovizionarea spațiilor comerciale se va realiza doar în timpul nopții, în intervalul orar 22.00 – 6.00.¹¹ Astfel, proiectul prevede că: Agenții economici care își desfășoară activitatea pe raza Municipiului București sunt obligați să realizeze aprovizionarea în intervalul orar 22:00 – 06:00 (art. 1). Se exceptează de la prevederile articolului agenții economici care își desfășoară activitatea de aprovizionare conform Regulamentului privind organizarea și funcționarea teraselor sezoniere în zonele protejate și în perimetrul Centrului istoric București” (art. 4).¹²

În Municipiul Piatra Neamț, Regulamentul privind modalitatea de obținere a avizelor/ acordurilor/ autorizațiilor de deschidere a exercițiului comercial¹³, stipulează că: Agenții economici care, prin specificul activităților comerciale desfășurate, fac aprovizionarea structurilor de vânzare, *au obligația să-și stabilească orarul de aprovizionare* cu respectarea reglementărilor în vigoare privind liniștea și ordinea publică (art. 10 alin. (10)).

Mai multe orașe europene au implementat soluții inovatoare pentru a aborda provocările legate de transportul de marfă către spațiile comerciale din zonele urbane, concentrându-se pe sustenabilitate, eficiență și reducerea impactului negativ, cum ar fi congestia traficului și poluarea.¹⁴

¹⁰ <https://storage.primariaclujnapoca.ro/userfiles/files/HOTARARE%204.PDF> și https://www.untrr.ro/media/wysiwyg/taxe_locale/484.PDF

¹¹ <https://www.profit.ro/povesti-cu-profit/retail/foto-aprovizionarea-magazinelor-din-bucuresti-facuta-doar-noaptea-multi-bucuresteni-se-impotrivesc-ce-se-discuta-acum-21456776>

¹² https://doc.pmb.ro/consiliu/dezbatere/1654/v1_ph_1654_reglementarea_programului_de_aprovizionare_cu_marfuri.pdf

¹³ https://www.primariapn.ro/documents/10179/5548898/regulament_avize_patrimoniu_2023.pdf

¹⁴ Freight distribution in urban areas: a method to select the most important loading and unloading areas and a survey tool to investigate related demand patterns (2020) Autori: Marco Diana, Miriam Pira și Andree Woodcock; <https://etrr.springeropen.com/articles/10.1186/s12544-020-00430-w>

1. **Barcelona, Spania:** autoritățile publice locale au stabilit centre de consolidare urbană unde mărfurile sunt transferate din camioane mari în vehicule mai mici și mai curate pentru livrarea finală. Această abordare reduce numărul camioanelor mari care intră în centrul orașului, diminuând astfel congestia traficului și emisiile.
2. **Londra, Marea Britanie:** autoritățile publice locale au implementat o serie de Zone cu Emisii Reduse (LEZ), care restricționează accesul vehiculelor cu emisii mari, și promovează, de asemenea, utilizarea transportului pe râuri pentru marfă, ceea ce ajută la reducerea congestiei rutiere și a poluării aerului.
3. **Viena, Austria:** utilizează terminale de marfă urbană situate la periferia orașului. Mărfurile sunt apoi livrate în centrul orașului folosind vehicule electrice și biciclete de marfă. Acest sistem asigură că camioanele mari nu aglomerează drumurile din centrul orașului, iar livrările sunt efectuate mai sustenabil
4. **Göteborg, Suedia:** autoritățile publice locale au introdus ferestre de timp pentru livrări, permițând vehiculelor de marfă să opereze în afara orelor de vârf. Acest lucru reduce congestia în timpul perioadelor aglomerate și îmbunătățește eficiența livrărilor. Göteborg folosește, de asemenea, sisteme logistice inteligente pentru a optimiza rutele și programele de livrare, sporind astfel eficiența.

Aceste exemple arată că o combinație de politici, inclusiv restricții pentru vehicule, utilizarea centrelor de consolidare, promovarea metodelor alternative de livrare și logistica inteligentă, poate aborda eficient provocările legate de transportul de marfă urban. Abordarea fiecărui oraș este adaptată nevoilor și infrastructurii sale specifice, subliniind importanța soluțiilor flexibile și inovatoare.

1.4 Concluzii și recomandări

Concluzie: Analiza cadrului normativ ce conține dispoziții incidente aprovizionării unităților de comerț denotă că acestea sunt insuficient adaptate realităților economice actuale, parțial fiind armonizate cu legislația europeană.

Recomandări:

- a) Modificarea cadrului normativ în vigoare:
 - ✓ Codul transporturilor rutiere nr. 150/2014, art. 14 alin. (1), se completează cu litera k), cu următorul cuprins:
„k) instituie restricții de circulație/ regim de acces pentru autovehiculele ce asigură aprovizionarea unităților de comerț”
 - ✓ Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008:
Art. 197, se completează cu alineatul (29) cu următorul cuprins:
„(29) Efectuarea transportului rutier de mărfuri cu încălcarea restricțiilor de circulație/regim de acces privind aprovizionarea unităților de comerț
se sancționează cu amendă de la 50 la 75 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 75 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”
 - Art. 224, se completează cu alineatul (13) cu următorul cuprins:
„(13) Nerespectarea de către transportator a programului de aprovizionare a unităților de comerț

se sancționează cu amendă de la 50 la 75 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 75 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

✓ Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, art. 29 alin. (1) lit. l), după cuvintele „semnelor rutiere” se completează cu textul „ , prin instituirea restricțiilor de circulație/regimului de acces pentru diferite categorii de transport”.

✓ Legea nr. 136/2016 privind statutul municipiului Chișinău, art. 15 alin. (1) pct. 4) lit. c), după cuvintele „semnelor rutiere” se completează cu textul „ , prin instituirea restricțiilor de circulație/regimului de acces pentru anumite categorii de transport”.

✓ Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, art. 6 alin. (5):

la litera e) după cuvintele „(orarul de funcționare)” se completează cu textul „și programul de aprovizionare”;

se completează cu literele f¹) și f²) cu următorul cuprins:

„f¹) restricții privind aprovizionarea unităților de comerț în orele de vârf;

f²) cerințe față de masa totală a vehiculelor antrenate la aprovizionarea unităților de comerț în dependență de capacitatea portantă a drumurilor publice;”.

✓ Regulile de desfășurare a activității de comerț, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 206 din 12.04.2023 cu privire la aprobarea regulamentelor și a regulilor din comerțul interior și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului, se completează cu punctul 18¹ cu următorul cuprins:

„18¹. Aprovizionarea unității comerciale se efectuează conform programului de aprovizionare notificat în temeiul art. 14 alin. (6) lit. e¹) din Legea nr. 231/2010, ținând cont de restricțiile privind aprovizionarea unităților de comerț în orele de vârf și cerințele față de masa totală a vehiculelor antrenate la aprovizionarea acestora stabilite în Regulamentul de comerț local.”

✓ Regulamentului de comerț local al municipiului Chișinău, aprobat prin Decizia Consiliului Municipal Chișinău nr. 15/14 din 29.12.2021. Astfel, încât:

- persoanele înregistrate în condițiile legii, prin specificul activităților comerciale desfășurate, vor fi obligate să-și stabilească programul de aprovizionare;
- vor fi instituite cerințele față de masa totală a vehiculelor antrenate la aprovizionarea unităților de comerț.

b) Identificarea unui cadru de cooperare mai structurat între DGMU și DGECT în scopul comunicării eficiente în procesul elaborării și implementării politicilor publice:

- Primăria municipiului Chișinău, prin intermediul DGMU, urmare analizei complexe a congestiei traficului rutier, inclusiv orele de vârf și factorii care contribuie la formarea acesteia, va delimita perimetrul străzilor și va institui restricții de circulație pentru anumite categorii de transport.
- Luând în calcul tipul unităților de comerț amplasate în perimetrele delimitate, DGMU în comun cu DGECT vor examina oportunitatea instituirii restricțiilor de circulație pentru unitățile de transport ce asigură aprovizionarea acestora, ținând cont de capacitatea portantă a drumurilor publice, masa totală a vehiculelor și orele de vârf.
- Subsidiar, decizia privind instituirea restricțiilor de circulație pentru unitățile de transport ce asigură aprovizionarea unităților de comerț urmează a fi supusă consultărilor publice, inclusiv cu patronate și asociațiile profesionale din domeniu.

1.5 Proiectele amendamentelor legislative în conformitate cu Legea nr. 100/2017 privind actele normative

Conform prevederilor contractuale, mai jos sunt prezentate **proiectele amendamentelor cadrului normativ în vigoare în conformitate cu Legea nr. 100/2017 privind actele normative**, după cum urmează:

1. Proiectul Legii organice pentru modificarea unor acte normative, Tabelul comparativ și Nota informativă.
2. Proiectul Hotărârii de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 206/2023 cu privire la aprobarea regulamentelor și regulilor de comerț interior și abrogarea unor hotărâri de Guvern, Tabelul comparativ și Nota informativă.
3. Proiectul de Decizie pentru modificarea Deciziei nr. 15/14 din 29.12.2021 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de comerț local al municipiului Chișinău”, Tabelul comparativ și Nota informativă.

Prezentul raport conține propuneri de modificare a cadrului normativ primar (legi organice), Hotărârii Guvernului nr. 206/2023 și Deciziei nr. 15/14 din 29.12.2021.

Modificarea cadrului normativ urmează să se realizeze în câteva etape, după cum urmează:

- Aprobarea de către Parlamentul Republicii Moldova a proiectului Legii pentru modificarea unor acte normative;
- Aprobarea de către Guvernul Republicii Moldova a proiectului hotărârii de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 206/2023;
- Aprobarea de către Consiliul Municipal Chișinău a proiectului de Decizie pentru modificarea Deciziei nr. 15/14 din 29.12.2021.

Etapa 2 și 3 pot fi realizate doar după implementarea etapelor precedente.

Promovarea modificărilor cadrului normativ primar (legi organice) și Hotărârii Guvernului nr. 206/2023 ține de competența Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, care va asigura sinteza propunerilor de modificare parvenite inclusiv din partea Primăriei Municipiului Chișinău. Astfel, notele informative perfectate conțin informații care pot fi incluse de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării în Analiza impactului de reglementare a proiectelor nominalizate.

Analiza impactului de reglementare, urmează a fi prezentată doar în cazul în care acest aspect este aplicabil. Menționăm că, în situația de față, acest aspect este aplicabil doar în cazul proiectului de Decizie pentru modificarea Deciziei nr. 15/14 din 29.12.2021 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de comerț local al municipiului Chișinău”.

Cu toate acestea ținem să menționăm că, în prezent, informația primară care trebuie să stea la baza Analizei impactului de reglementare, lipsește, și ca urmare solicitărilor de a fi prezentate informațiile necesare/relevante, nu a fost pusă la dispoziție.

Prestatorul este predispus să ofere în continuare suport în vederea identificării corecte a indicatorilor și colectării informațiilor necesare, încât acestea să poată fi folosite ulterior în cadrul Proiectului, în vederea implementării corecte a recomandărilor.

Luând în considerație aspectele menționate mai sus, Prestatorul urmează în continuare să conlucreze cu beneficiarii, încât să definitiveze Analiza impactului de reglementare la proiectul de Decizie pentru modificarea Deciziei nr. 15/14 din 29.12.2021 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de comerț local al municipiului Chișinău”.

Anexa 1: Proiectul Legii organice pentru modificarea unor acte normative, Tabelul comparativ și Nota informativă

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2024

Chișinău

privind aprobarea proiectului Legii pentru modificarea unor acte normative

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative.

Prim-ministru

Dorin RECEAN

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul dezvoltării
economice și digitalizării

Dumitru ALAIBA

Ministrul justiției

Veronica MIHAILOV-MORARU

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE pentru modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. - Codul transporturilor rutiere nr. 150 din 17.07.2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 247-248, art. 568), se modifică după cum urmează:

1. La articolul 14 alineatul (1), se completează cu litera k) cu următorul cuprins:

„k) instituie restricții de circulație/regim de acces pentru autovehiculele ce asigură aprovizionarea unităților de comerț.”

Art. II. - Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218 din 24.10.2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100), se modifică după cum urmează:

1. La articolul 197, se completează cu alineatul (29) cu următorul cuprins:

„(29) Efectuarea transportului rutier de mărfuri cu încălcarea restricțiilor de circulație/regim de acces privind aprovizionarea unităților de comerț

se sancționează cu amendă de la 50 la 75 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 75 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

2. La articolul 224, se completează cu alineatul (13) cu următorul cuprins:

„(13) Nerespectarea de către transportator a programului de aprovizionare a unităților de comerț se sancționează cu amendă de la 50 la 75 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 75 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

Art. III. - Legea nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 32-35, art. 116), se modifică după cum urmează:

1. La articolul 29 alineatul (1) litera l), după cuvintele „semnelor rutiere” se completează cu textul „, , prin instituirea restricțiilor de circulație/regimului de acces pentru diferite categorii de transport”.

Art. IV. - Legea nr. 136 din 17.06.2016 privind statutul municipiului Chișinău (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 306-313, art. 645), se modifică după cum urmează:

1. La articolul 15 alineatul (1) punctul 4) litera c), după cuvintele „semnelor rutiere” se completează cu textul „, , prin instituirea restricțiilor de circulație/regimului de acces pentru anumite categorii de transport”.

Art. V. - Legea nr. 231 din 23.09.2010 cu privire la comerțul interior, republicată (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 230-237, art. 262), se modifică după cum urmează:

1. La articolul 6 alineatul (5):

la litera e) după cuvintele „(orarul de funcționare)” se completează cu textul „și programul de aprovizionare”;

se completează cu literele f¹) și f²) cu următorul cuprins:

„f¹) restricții privind aprovizionarea unităților de comerț în orele de vârf;

f²) cerințe față de masa totală a vehiculelor antrenate la aprovizionarea unităților de comerț în dependență de capacitatea portantă a drumurilor publice;”.

2. La articolul 14 alineatul (6), se completează cu litera e¹) cu următorul cuprins:
„e¹) programul de aprovizionare al unității comerciale”.

Art. VI. - Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

TABEL COMPARATIV

la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative

Conținutul normei în vigoare	Modificarea propusă	Conținutul normei după modificare
Codul transporturilor rutiere nr. 150/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 247-248, art. 568)	Art. I. - Codul transporturilor rutiere nr. 150/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 247-248, art. 568), se modifică după cum urmează:	Codul transporturilor rutiere nr. 150/2014
Art. 14. – (1) Consiliile locale și municipale, în contextul necesității organizării transportului rutier contra cost în trafic local/municipal:	1. La articolul 14 alineatul (1), se completează cu litera k) cu următorul cuprins: „k) instituie restricții de circulație/regim de acces pentru autovehiculele ce asigură aprovizionarea unităților de comerț.”	Articolul 14 alineatul (1): k) instituie restricții de circulație/regim de acces pentru autovehiculele ce asigură aprovizionarea unităților de comerț.
Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100)	Art. II. - Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218 din 24.10.2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100), se modifică după cum urmează:	Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008
Articolul 197. Încălcarea normelor de efectuare a transportului rutier de persoane și mărfuri	1. La articolul 197, se completează cu alineatul (29) cu următorul cuprins: „(29) Efectuarea transportului rutier de mărfuri cu încălcarea restricțiilor de circulație/regim de acces privind aprovizionarea unităților de comerț se sancționează cu amendă de la 50 la 75 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 75 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 150 de	Articolul 197: „(29) Efectuarea transportului rutier de mărfuri cu încălcarea restricțiilor de circulație/regim de acces privind aprovizionarea unităților de comerț se sancționează cu amendă de la 50 la 75 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 75 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 150 de unități

<p>Articolul 224. Încălcarea regulilor de folosire a drumurilor la circulația vehiculelor</p>	<p>unități convenționale aplicată persoanei juridice.”</p> <p>2. La articolul 224, se completează cu alineatul (13) cu următorul cuprins:</p> <p>„(13) Nerespectarea de către transportator a programului de aprovizionare a unităților de comerț se sancționează cu amendă de la 50 la 75 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 75 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”</p>	<p>convenționale aplicată persoanei juridice.”</p> <p>Articolul 224:</p> <p>„(13) Nerespectarea de către transportator a programului de aprovizionare a unităților de comerț se sancționează cu amendă de la 50 la 75 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 75 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”</p>
<p>Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 32-35, art. 116)</p>	<p>Art. III. - Legea nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 32-35, art. 116), se modifică după cum urmează:</p>	<p>Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală</p>
<p>Articolul 29. Atribuțiile de bază ale primarului</p> <p>(1) Pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi, stabilite la art. 4 alin. (1) din Legea privind descentralizarea administrativă, primarul exercită în teritoriul administrat următoarele atribuții de bază:</p> <p>l) asigură securitatea traficului rutier și pietonal prin organizarea circulației transportului, prin întreținerea drumurilor, podurilor și instalarea semnelor rutiere în raza teritoriului administrat;</p>	<p>1. La articolul 29 alineatul (1) litera l), după cuvintele „semnelor rutiere” se completează cu textul „, , prin instituirea restricțiilor de circulație/regimului de acces pentru diferite categorii de transport”.</p>	<p>Articolul 29 alineatul (1) litera l):</p> <p>l) asigură securitatea traficului rutier și pietonal prin organizarea circulației transportului, prin întreținerea drumurilor, podurilor și instalarea semnelor rutiere, prin instituirea restricțiilor de circulație/regimului de acces pentru diferite categorii de transport în raza teritoriului administrat;</p>
<p>Legea nr. 136/2016 privind statutul municipiului Chișinău (Monitorul Oficial</p>	<p>Art. IV. - Legea nr. 136/2016 privind statutul municipiului Chișinău (Monitorul</p>	<p>Legea nr. 136/2016 privind statutul municipiului Chișinău</p>

<p>al Republicii Moldova, 2016, nr. 306-313, art. 645)</p>	<p>Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 306-313, art. 645), se modifică după cum urmează:</p>	
<p>Articolul 15. Atribuțiile primarului general (1) Primarul general exercită următoarele atribuții de bază: 4) în domeniul administrării patrimoniului municipal: c) asigură securitatea traficului rutier și pietonal prin organizarea circulației transportului, prin întreținerea drumurilor, podurilor și instalarea semnelor rutiere în raza teritoriului administrat;</p>	<p>1. La articolul 15 alineatul (1) punctul 4) litera c), după cuvintele „semnelor rutiere” se completează cu textul „ , prin instituirea restricțiilor de circulație/regimului de acces pentru anumite categorii de transport”.</p>	<p>Articolul 15 alineatul (1) punctul 4) litera c): c) asigură securitatea traficului rutier și pietonal prin organizarea circulației transportului, prin întreținerea drumurilor, podurilor și instalarea semnelor rutiere, prin instituirea restricțiilor de circulație/regimului de acces pentru anumite categorii de transport în raza teritoriului administrat;</p>
<p>Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, republicată (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 230-237, art. 262)</p>	<p>Art. V. - Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, republicată (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 230-237, art. 262), se modifică după cum urmează:</p>	<p>Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior</p>
<p>Articolul 6. Atribuțiile autorităților administrației publice locale în domeniul comerțului (5) În cadrul regulamentului de comerț local, consiliul local are dreptul să stabilească interdicții și cerințe privind desfășurarea activității de comerț în următoarele privințe: e) cerințe privind regimul de lucru (orarul de funcționare) al comercianților în perimetrul anumitor zone sau străzi;</p>	<p>1. La articolul 6 alineatul (5): la litera e) după cuvintele „(orarul de funcționare)” se completează cu textul „și programul de aprovizionare”; se completează cu literele f¹) și f²) cu următorul cuprins: „f¹) restricții privind aprovizionarea unităților de comerț în orele de vârf; f²) cerințe față de masa totală a vehiculelor antrenate la aprovizionarea unităților de comerț în dependență de capacitatea portantă a drumurilor publice;”.</p>	<p>Articolul 6 alineatul (5): e) cerințe privind regimul de lucru (orarul de funcționare) și programul de aprovizionare al comercianților în perimetrul anumitor zone sau străzi; f¹) restricții privind aprovizionarea unităților de comerț în orele de vârf; f²) cerințe față de masa totală a vehiculelor antrenate la aprovizionarea unităților de comerț în dependență de capacitatea portantă a drumurilor publice;</p>

<p>Articolul 14. Notificarea activității de comerț</p> <p>(6) Datele generale obligatorii pentru notificare sunt:</p>	<p>2. La articolul 14 alineatul (6), se completează cu litera e¹⁾ cu următorul cuprins:</p> <p>„e¹⁾ programul de aprovizionare al unității comerciale”.</p>	<p>Articolul 14 alineatul (6):</p> <p>e¹⁾ programul de aprovizionare al unității comerciale”</p>
--	---	--

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul hotărârii de Guvern privind aprobarea proiectului Legii pentru modificarea unor acte normative a fost elaborat de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.

2. Condițiile care au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ sunt costurile suportate de participanții în trafic ca rezultat al congestiilor traficului rutier urban urmare, în mare parte, a lipsei reglementărilor privind aprovizionarea unităților de comerț.

Prezentul proiect de hotărâre de Guvern este elaborat drept urmare a multiplelor adresări și solicitări înaintate de autoritățile publice locale de nivelul I (municipiile) privind cadrul normativ insuficient conturat și adaptat realităților economice actuale.

Prin urmare, ca rezultat al sesizărilor, pe parcursul anului 2022 – prezent, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării a desfășurat audieri, ședințe de lucru, cât și a întreprins vizite de lucru în teritoriul în scop de documentare a situației în teren.

Congestia este un indiciu care arată că mobilitatea urbană se deteriorează pentru participanții la trafic.

Proiectul urmărește în calitate de finalități reglementarea procesului de aprovizionare a unităților de comerț, în orele de vârf, precum și masa totală a vehiculelor antrenate la aprovizionarea unităților de comerț în dependență de capacitatea portantă a drumurilor publice, astfel mecanismele și instrumentele propuse vor permite autorităților publice locale de nivelul I (municipiile) să intervină punctat în soluționarea congestiilor traficului rutier și să diminueze degradarea drumurilor publice, care reprezintă unele dintre problemele stringente cu care se confruntă majoritatea municipiilor din Republica Moldova. Astfel, fiind diminuate atât costurile sociale suportate de participanții în trafic cât și costurile suportate de către autoritățile publice locale de nivelul I (municipiile) pentru asigurarea securității traficului rutier.

Menționăm că condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite sunt expuse mai detaliat în Analiza Impactului de Reglementare.

Problemele specifice care au fost abordate în cazul fiecărei modificări u fost următoarele:

1. În prezent, potrivit art. 14 din Codul transporturilor rutiere nr. 150/2014, Consiliile municipale nu au atribuții privind instituirea regim de acces pentru diferite categorii de transport de marfă, inclusiv autovehiculele ce asigură aprovizionarea unităților de comerț.

2. Completarea art. 197 și art. 224 din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, va permite autorităților competente în domeniul transporturilor să soluționeze cauzele contravenționale în cazul nerespectării regimului de acces pe drumurile publice și a programului de aprovizionare a unităților de comerț. În prezent, programul și procesul tehnologic de aprovizionare a unui șir de unități de comerț contribuie la crearea congestiilor traficului rutier urban, inclusiv la perturbarea programului de activitatea a transportului public urban, poluarea fonică și a mediului ambiant.

3. Conform art. 29 alin. (1) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, Consiliile locale nu au competențe privind instituirea regimului de acces pentru diferite categorii de transport.

Potrivit art. 8 alin. (9) și (10) din Legea drumurilor nr. 509/1995,

În cazul unor *lucrări legate de starea tehnică a drumului public, de executarea, revizia ori repararea unor obiective autorizate din zona drumului și/sau zonele de protecție ale acestuia,*

precum și în alte situații fortuite (inundații, alunecări de teren, temperaturi înalte pe timp de vară, viscol, ninsori abundente), **administratorul drumului**, împreună cu reprezentanții subdiviziunii specializate a Ministerului Afacerilor Interne cu competențe în domeniul asigurării dirijării, supravegherii și controlului traficului rutier, pot închide provizoriu sau **instituie restricții provizorii de circulație** pe anumite sectoare de drum, asigurând continuitatea traficului pe sectoarele în lucru sau pe rute ocolitoare, conform normelor în vigoare, informându-i pe utilizatorii drumului prin intermediul mass-mediei.

În cazul în care *temperatura aerului este mai mare de 30°C*, **administratorul drumului**, împreună cu reprezentanții subdiviziunii specializate a Ministerului Afacerilor Interne cu competențe în domeniul asigurării dirijării, supravegherii și controlului traficului rutier, **instituie restricții de circulație privind masa totală a vehiculelor** pe drumurile din beton asfaltic, indicând termenele de aplicare, lista drumurilor, instalând indicatoarele rutiere corespunzătoare și informându-i pe utilizatorii drumurilor prin intermediul mass-mediei.

4. În prezent, potrivit art. 15 alin. (1) din Legea nr. 136/2016 privind statutul municipiului Chișinău, Primarul General nu are competențe privind instituirea regimului de acces pentru diferite categorii de transport.

Provocările cu care se confruntă mobilitatea urbană în mun. Chișinău sunt complexe și diverse, reflectând atât contextul local, cât și tendințele generale din domeniul transportului urban. În municipiul Chișinău congestia traficului este una dintre cele mai dificile. Deservirea cu transport a unităților comerciale, în orele de vârf, este unul din factorii ce contribuie la crearea congestiilor în traficul rutier, care reprezintă o problemă stringentă pentru municipiul Chișinău. Congestia este un indiciu care arată că mobilitatea urbană se deteriorează pentru participanții la trafic.

5. Potrivit art. 6 alin. (5) din Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, Consiliile locale nu au competențe privind instituirea restricțiilor de aprovizionare a unităților de comerț în orele de vârf și cerințelor față de masa totală a vehiculelor antrenate la aprovizionarea unităților de comerț în dependență de capacitatea portantă a drumurilor publice

Art. 14 alin. (6) din Legea nr. 231/2010, nu reglementează în *Datele generale obligatorii pentru notificare* obligativitatea prezentării programului de aprovizionarea a unităților de comerț.

Astfel, atât Direcția Generală Mobilitate Urbană cât și Direcția generală economie, comerț și turism din cadrul Primăriei mun. Chișinău în lipsa evidenței programelor de aprovizionarea a unităților de comerț nu pot institui restricții de aprovizionare a unităților de comerț în orele de vârf.

Având în fapt contextual relatat, activitatea de sistematizare a legislației va permite completarea cadrului normativ în vigoare.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu-și propune armonizarea legislației naționale la cea a Uniunii Europene.

La elaborarea prezentului proiect de hotărâre de Guvern privind aprobarea proiectului Legii pentru modificarea unor acte normative s-a ținut cont de bunele practici a unor țări din cadrul Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Principalele prevederi ale proiectului:

1. În art. 14 alin. (1) lit. k) al Codului transporturilor rutiere nr. 150/2014, se propune instituirea regim de acces pentru diferite categorii de transport de marfă, inclusiv autovehiculele ce asigură aprovizionarea unităților de comerț.

2. Se propune completarea art. 197 cu alin. (29) și art. 224 cu alin. (13) din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, contravenții cu incidență în domeniul transportului rutier de mărfuri și a programului de aprovizionare a unităților de comerț.

3. Se propune modificarea art. 29 alin. (1) lit. l) al Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală, în sensul instituirii regimului de acces pentru diferite categorii de transport.

4. Se propune modificarea art. 15 alin. (1) pct. 4) lit. c) din Legea nr. 136/2016 privind statutul municipiului Chișinău, în sensul instituirii regimului de acces pentru diferite categorii de transport.

5. În art. 6 alin. (5) și art. 14 alin. (6) din Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, se propune introducerea programului de aprovizionare a unităților de comerț, instituirea restricțiilor de aprovizionare a unităților de comerț în orele de vârf și cerințelor față de masa totală a vehiculelor antrenate la aprovizionarea unităților de comerț în dependență de capacitatea portantă a drumurilor publice.

5. Fundamentarea economică

Adoptarea prezentului proiect de act normativ nu va avea ca efect majorarea cheltuielilor bugetare.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul elaborat se încadrează în cadrul normativ în vigoare, iar aprobarea acestuia nu va genera ca consecință necesitatea amendării altor acte normative.

Prin derogare de la prevederile art. 56 alin. (1) al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, se propune intrarea în vigoare a legii la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Proiectul nu conține norme care ar stabili cerințe, interdicții pentru mediul de afaceri, care ar necesita acordarea unui termen pentru confirmare.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de lege urmează a fi plasat pe portalul particip.gov.md și supus consultărilor publice.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei anticorupție în conformitate cu art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, fiind solicitată efectuarea expertizei de către Centrul Național Anticorupție.

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă după recepționarea Raportului de expertiză anticorupție în Sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de lege.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul nu conține prevederi pentru care ar fi necesară expertiza de compatibilitate.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul de lege va fi supus expertizei juridice în conformitate cu art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în procesul desfășurării procesului de avizare.

11. Constatările altor expertize

Proiectul de lege necesită a fi supus altor consultări.

În scopul implementării principiilor transparenței procesului decizional și respectării intereselor societății și drepturilor întreprinzătorilor, în conformitate cu Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de reglementare a activității de întreprinzător, Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Hotărârea Guvernului nr. 23/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, urmează a fi elaborată analiza impactului de reglementare.

Anexa 2: Proiectul Hotărârii de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 206/2023 cu privire la aprobarea regulamentelor și regulilor de comerț interior și abrogarea unor hotărâri de Guvern, Tabelul comparativ și Nota informativă

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2024

Chișinău

pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 206/2023 cu privire la aprobarea regulamentelor și regulilor de comerț interior și abrogarea unor hotărâri de Guvern

În temeiul art. 5 alin. (1¹) din Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 230-237, art. 262), cu modificările ulterioare, art. 36 alin. (1) al Legii nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Hotărârea Guvernului nr. 206 din 12.04.2023 cu privire la aprobarea regulamentelor și a regulilor din comerțul interior și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 172-174, art. 392), se modifică după cum urmează:

1) **Regulile de desfășurare a activității de comerț**, se completează cu punctul 18¹ cu următorul cuprins:

„18¹. Aprovizionarea unității comerciale se efectuează conform programului de aprovizionare notificat în temeiul art. 14 alin. (6) lit. e¹) din Legea nr. 231/2010, ținând cont de restricțiile privind aprovizionarea unităților de comerț în orele de vârf și cerințele față de masa totală a vehiculelor antrenate la aprovizionarea acestora stabilite în Regulamentul de comerț local.”

2. Se recomandă autorităților administrației publice locale ajustarea actelor normative locale la prevederile prezentei hotărâri.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

Dorin RECEAN

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul dezvoltării
economice și digitalizării

Dumitru ALAIBA

TABEL COMPARATIV

la proiectul de hotărâre pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 206/2023 cu privire la aprobarea regulamentelor și regulilor de comerț interior și abrogarea unor hotărâri de Guvern

Conținutul normei în vigoare	Modificarea propusă	Conținutul normei după modificare
Hotărârea Guvernului nr. 206/2023 cu privire la aprobarea regulamentelor și a regulilor din comerțul interior și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 172-174, art. 392)	1. Hotărârea Guvernului nr. 206/2023 cu privire la aprobarea regulamentelor și a regulilor din comerțul interior și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 172-174, art. 392)	Hotărârea Guvernului nr. 206/2023 cu privire la aprobarea regulamentelor și a regulilor din comerțul interior și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului
Regulile de desfășurare a activității de comerț	1) Regulile de desfășurare a activității de comerț , se completează cu punctul 18 ¹ cu următorul cuprins:	Regulile de desfășurare a activității de comerț
	„18 ¹ . Aprovizionarea unității comerciale se efectuează conform programului de aprovizionare notificat în temeiul art. 14 alin. (6) lit. e ¹) din Legea nr. 231/2010, ținând cont de restricțiile privind aprovizionarea unităților de comerț în orele de vârf și cerințele față de masa totală a vehiculelor antrenate la aprovizionarea acestora stabilite în Regulamentul de comerț local.”	18¹. Aprovizionarea unității comerciale se efectuează conform programului de aprovizionare notificat în temeiul art. 14 alin. (6) lit. e¹) din Legea nr. 231/2010, ținând cont de restricțiile privind aprovizionarea unităților de comerț în orele de vârf și cerințele față de masa totală a vehiculelor antrenate la aprovizionarea acestora stabilite în Regulamentul de comerț local.

<p>NOTĂ INFORMATIVĂ</p> <p>la proiectul de hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 206/2023</p> <p>cu privire la aprobarea regulamentelor și regulilor de comerț interior și abrogarea unor hotărâri de Guvern</p>
<p>1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului</p> <p>Proiectul hotărârii de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 206/2023 cu privire la aprobarea regulamentelor și regulilor de comerț interior și abrogarea unor hotărâri de Guvern, a fost elaborat de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.</p>
<p>2. Condițiile care au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite</p> <p>Prin Legea nr. xx din xx.xx.2024 au fost operate unele modificări a art. 6 alin. (5) și art. 14 alin. (6) din Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior. Astfel, în temeiul art. 5 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării urmează să ajusteze Regulile de desfășurare a activității de comerț la modificările operate.</p> <p>Proiectul urmărește în calitate de finalități reglementarea procesului de aprovizionare a unităților de comerț conform programului de aprovizionare notificat în temeiul art. 14 alin. (6) lit. e¹) din Legea nr. 231/2010, ținând cont de restricțiile privind aprovizionarea unităților de comerț în orele de vârf și cerințele față de masa totală a vehiculelor antrenate la aprovizionarea acestora stabilite în Regulamentul de comerț local.</p> <p>Astfel, mecanismele și instrumentele propuse vor permite autorităților publice locale să intervină punctat în soluționarea congestiilor traficului rutier și să diminueze degradarea drumurilor publice, care reprezintă unele dintre problemele stringente cu care se confruntă majoritatea municipiilor din Republica Moldova. Congestia este un indiciu care arată că mobilitatea urbană se deteriorează pentru participanții la trafic. Subsidiar, vor fi diminuate atât costurile sociale suportate de participanții în trafic cât și costurile suportate de către autoritățile publice locale pentru asigurarea securității traficului rutier.</p> <p>Având în fapt contextual relatat, activitatea de sistematizare a legislației va permite perfecționarea legislației în domeniul comerțului interior.</p>
<p>3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene</p> <p>Prezentul proiect de act normativ nu conține prevederi prin care se urmărește ajustarea cadrului legislativ național la cel comunitar.</p>
<p>4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi</p> <p>Prin proiectul dat se propune modificarea Regulilor de desfășurare a activității de comerț cu completarea cu punctul 18¹ cu următorul cuprins:</p> <p>„18¹. Aprovizionarea unității comerciale se efectuează conform programului de aprovizionare notificat în temeiul art. 14 alin. (6) lit. e¹) din Legea nr. 231/2010, ținând cont de restricțiile privind aprovizionarea unităților de comerț în orele de vârf și cerințele față de masa totală a vehiculelor antrenate la aprovizionarea acestora stabilite în Regulamentul de comerț local.”</p>
<p>5. Fundamentarea economică</p> <p>Adoptarea prezentului proiect de act normativ nu va avea ca efect majorarea cheltuielilor bugetare.</p>
<p>6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare</p> <p>Proiectul elaborat se încadrează în cadrul normativ în vigoare, iar aprobarea acestuia nu va genera ca consecință necesitatea amendării altor acte normative.</p>

Prin derogare de la prevederile art. 56 alin. (1) al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, se propune intrarea în vigoare a legii la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Proiectul nu conține norme care ar stabili cerințe, interdicții pentru mediul de afaceri, care ar necesita acordarea unui termen pentru confirmare.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de lege urmează a fi plasat pe portalul particip.gov.md și supus consultărilor publice.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei anticorupție în conformitate cu art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, fiind solicitată efectuarea expertizei de către Centrul Național Anticorupție.

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă după recepționarea Raportului de expertiză anticorupție în Sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de lege.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul nu conține prevederi pentru care ar fi necesară expertiza de compatibilitate.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul de lege va fi supus expertizei juridice în conformitate cu art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în procesul desfășurării procesului de avizare.

11. Constatările altor expertize

Proiectul hotărârii de Guvern necesită a fi supus altor consultări.

În scopul implementării principiilor transparenței procesului decizional și respectării intereselor societății și drepturilor întreprinzătorilor, în conformitate cu Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de reglementare a activității de întreprinzător, Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Hotărârea Guvernului nr. 23/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, urmează a fi elaborată analiza impactului de reglementare.

Anexa 3: Proiectul de Decizie pentru modificarea Deciziei nr. 15/14 din 29.12.2021 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de comerț local al municipiului Chișinău”, Tabelul comparativ și Nota informativă

CONSILIUL MUNICIPAL CHIȘINĂU

DECIZIE nr. _____

din _____ 2024

Chișinău

pentru modificarea Deciziei nr. 15/14 din 29.12.2021 Cu privire la aprobarea Regulamentului de comerț local al municipiului Chișinău

În temeiul art. 6 alin. (1) lit. n) și alin. (5) din Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, art. 6 alin. (1) și art. 14 alin. (2) lit. q¹) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, art. 6 alin. (2) subpct. 2) lit. g) din Legea nr. 136/2016 privind statutul municipiului Chișinău, Consiliul Municipal Chișinău DECIDE:

1. Decizia Consiliului Municipal Chișinău nr. 15/14 din 29.12.2021 cu privire la aprobarea Regulamentului de comerț local al municipiului Chișinău, se modifică după cum urmează:

1) Regulamentul de comerț local al municipiului Chișinău:

a) La punctul 2.2, se completează cu litera f¹) cu următorul cuprins:

„f¹) programul de aprovizionare a unității comerciale (zilele săptămânii și orele);”

b) La punctul 3.8, va avea următorul cuprins:

Se interzice aprovizionarea unităților comerciale în orele de vârf, în intervalul de timp 07:00 – 09:00. În unitățile de comerț incorporate-anexate la edificiile locative sau de o altă destinație aprovizionarea cu produse alimentare nu se face pe timp de noapte (între orele 23:00 – 07:00).

c) Se completează cu punctul 3.10 cu următorul cuprins:

„3.10. Pe raza municipiului Chișinău se permite aprovizionarea unităților comerciale între orele xx-yy.

3.10.1 Autovehiculele cu masa totală maximă autorizată de până la **3,5 tone** în „Centrul istoric” și de până la **7,5 tone** în celelalte zone ale municipiului, pot efectua acțiuni de aprovizionare între orele xx-yy, cu respectarea regulilor de circulației rutiere în vigoare.

3.10.2 În perimetrul „Centrului istoric”, pentru aprovizionarea cu mărfuri perisabile ori aprovizionarea unităților comerciale care dețin parcare proprie amenajată în afara domeniului public, se permite accesul autovehiculelor cu greutatea totală de până la **7,5 tone** (inclusiv), între orele xx-yy.

3.10.3 În „Centrul istoric”, pentru transportul materialelor de construcții este permis accesul autovehiculelor cu greutatea totală de până la **20 tone** (inclusiv), numai între orele xx-yy și xx-zz, și numai în cazuri izolate de forță majoră se permite accesul autovehiculelor peste **20 tone**, în aceleași intervale orare.”

2. Direcția relații publice și buget civil va asigura mediatizarea prezentei Decizii.

3. Controlul executării prevederilor prezentei Decizii se pune în sarcina viceprimarului de ramură al municipiului Chişinău.

4. Prezenta Decizie intră în vigoare din data adoptării acesteia

PREŞEDINTE DE ŞEDINŢĂ

SECRETAR AL CONSILIULUI

TABEL COMPARATIV
la proiectul de Decizie pentru modificarea Deciziei nr. 15/14 din 29.12.2021
„Cu privire la aprobarea Regulamentului de comerț local al municipiului Chișinău”

Conținutul normei în vigoare	Modificarea propusă	Conținutul normei după modificare
Decizia nr. 15/14 din 29.12.2021 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de comerț local al municipiului Chișinău”	1. Decizia nr. 15/14 din 29.12.2021 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de comerț local al municipiului Chișinău”	Decizia nr. 15/14 din 29.12.2021 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de comerț local al municipiului Chișinău”
Regulamentul de comerț local al municipiului Chișinău”	1) Regulamentul de comerț local al municipiului Chișinău” , se modifică după cum urmează:	Regulamentul de comerț local al municipiului Chișinău”
	a) La punctul 2.2, se completează cu litera f ¹) cu următorul cuprins: „f ¹) programul de aprovizionare a unității comerciale (zilele săptămânii și orele);	Punctul 2.2: f¹) programul de aprovizionare a unității comerciale (zilele săptămânii și orele);
III. Interdicții și cerințe de desfășurare a activității de comerț 3.8 Se interzice aprovizionarea unităților comerciale în orele de vârf, în intervalul de timp 07:00 – 09:00. În unitățile de comerț incorporate-anexate la edificiile locative sau de o altă destinație aprovizionarea cu produse alimentare nu se face pe timp de noapte (între orele 23:00 – 07:00).	b) La punctul 3.8, va avea următorul cuprins: Se interzice aprovizionarea unităților comerciale în orele de vârf, în intervalul de timp 07:00 – 09:00. În unitățile de comerț incorporate-anexate la edificiile locative sau de o altă destinație aprovizionarea cu produse alimentare nu se face pe timp de noapte (între orele 23:00 – 07:00).	Punctul 3.8:
	c) Se completează cu punctul 3.10 cu următorul cuprins: „3.10. Pe raza municipiului Chișinău se permite aprovizionarea unităților comerciale între orele xx-yy. 3.10.1 Autovehiculele cu masa totală maximă autorizată de până la 3,5 tone în „Centrul istoric” și de până la 7,5 tone în celelalte zone ale municipiului, pot efectua	Punctul 3.10:

	<p>acțiuni de aprovizionare între orele xx-yy, cu respectarea regulilor de circulației rutiere în vigoare.</p> <p>3.10.2 În perimetrul „Centrului istoric”, pentru aprovizionarea cu mărfuri perisabile ori aprovizionarea unităților comerciale care dețin parcare proprie amenajată în afara domeniului public, se permite accesul autovehiculelor cu greutatea totală de până la 7,5 tone (inclusiv), între orele xx-yy.</p> <p>3.10.3 În „Centrul istoric”, pentru transportul materialelor de construcții este permis accesul autovehiculelor cu greutatea totală de până la 20 tone (inclusiv), numai între orele xx-yy și xx-zz, și numai în cazuri izolate de forță majoră se permite accesul autovehiculelor peste 20 tone, în aceleași intervale orare.”</p>	
--	---	--

<p>NOTĂ INFORMATIVĂ la proiectul de Decizie pentru modificarea Deciziei nr. 15/14 din 29.12.2021 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de comerț local al municipiului Chișinău”</p>
<p>1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului</p>
<p>Proiectul de Decizie pentru modificarea Deciziei nr. 15/14 din 29.12.2021 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de comerț local al municipiului Chișinău”, a fost elaborat de către Direcția generală economie, comerț și turism din cadrul Primăriei mun. Chișinău.</p>
<p>2. Condițiile care au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite</p>
<p>Prin Hotărârea Guvernului nr. xx din xx.xx.2025 au fost au fost operate unele modificări a Hotărârii Guvernului nr. 206/2023 cu privire la aprobarea regulamentelor și regulilor de comerț interior și abrogarea unor hotărâri de Guvern.</p> <p>Astfel, în temeiul art. 6 alin. (1) lit. n) și alin. (5) din Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, art. 6 alin. (1) și art. 14 alin. (2) lit. q¹) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, Direcția generală economie, comerț și turism din cadrul Primăriei mun. Chișinău urmează să ajusteze Regulamentul de comerț local al municipiului Chișinău, aprobat prin Decizia Consiliului Municipal Chișinău nr. 15/14 din 29.12.2021.</p> <p>Proiectul urmărește în calitate de finalități reglementarea programului de aprovizionare a unității comerciale (zilele săptămânii și orele), instituirii restricțiilor de aprovizionare a unităților de comerț în orele de vârf și cerințelor față de masa totală a vehiculelor antrenate la aprovizionarea unităților de comerț în dependență de capacitatea portantă a drumurilor publice.</p> <p>Astfel, mecanismele și instrumentele propuse vor permite Direcției generală economie, comerț și turism din cadrul Primăriei mun. Chișinău să asigure evidența și monitorizarea programelor de aprovizionare a unităților de comerț, pe de o parte, iar Direcției Generale Mobilitate Urbană să intervină punctat în soluționarea congestiilor traficului rutier și să diminueze degradarea drumurilor publice, care reprezintă unele dintre problemele stringente cu care se confruntă mun. Chișinău.</p> <p>Congestia este un indiciu care arată că mobilitatea urbană se deteriorează pentru participanții la trafic. Subsidiar, vor fi diminuate atât costurile sociale suportate de participanții în trafic cât și costurile suportate de către autoritățile publice locale pentru asigurarea securității traficului rutier.</p> <p>Având în fapt contextual relatat, activitatea de sistematizare a legislației va permite perfecționarea legislației în domeniul comerțului interior.</p>
<p>3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene</p>
<p>Prezentul proiect de act normativ nu conține prevederi prin care se urmărește ajustarea cadrului legislativ local la cel comunitar.</p>
<p>4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi</p>
<p>Prin proiectul dat se propune modificarea Regulamentului de comerț local al municipiului Chișinău, în scopul reglementării programului de aprovizionare a unității comerciale (zilele săptămânii și orele), instituirii restricțiilor de aprovizionare a unităților de comerț în orele de vârf și cerințelor față de masa totală a vehiculelor antrenate la aprovizionarea unităților de comerț în dependență de capacitatea portantă a drumurilor publice.</p>
<p>5. Fundamentarea economică</p>
<p>Adoptarea prezentului proiect de act normativ nu va avea ca efect majorarea cheltuielilor bugetare.</p>
<p>6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare</p>
<p>Proiectul elaborat se încadrează în cadrul normativ în vigoare, iar aprobarea acestuia nu va genera ca consecință necesitatea amendării altor acte normative.</p>

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de lege urmează a fi plasat pe portalul particip.gov.md și supus consultărilor publice.
8. Constatările expertizei anticorupție
Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei anticorupție în conformitate cu art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, fiind solicitată efectuarea expertizei de către Centrul Național Anticorupție. Informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă după recepționarea Raportului de expertiză anticorupție în Sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de lege.
9. Constatările expertizei de compatibilitate
Proiectul nu conține prevederi pentru care ar fi necesară expertiza de compatibilitate.
10. Constatările expertizei juridice
Proiectul de lege va fi supus expertizei juridice în conformitate cu art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în procesul desfășurării procesului de avizare.
11. Constatările altor expertize
Proiectul de Decizie necesită a fi supus altor consultări cu următorii actori: Agenții economici (comercianții și transportatorii), diferite categorii de actori precum șoferii, călătorii, întreprinderile RTEC, PUA, și alții. În scopul implementării principiilor transparenței procesului decizional și respectării intereselor societății și drepturilor întreprinzătorilor, în conformitate cu Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de reglementare a activității de întreprinzător, Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Hotărârea Guvernului nr. 23/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, urmează a fi elaborată analiza impactului de reglementare.

1.6 Bibliografie

Acte normative

- [1] Legea nr. 1194 din 21.05.1997 cu privire la transporturi (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr. 67-68, art. 553)
- [2] Codul transporturilor rutiere nr. 150 din 17.07.2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 247-248, art. 568)
- [3] Legea nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 32-35, art. 116)
- [4] Legea nr. 136 din 17.06.2016 privind statutul municipiului Chișinău (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 306-313, art. 645)
- [5] Legea nr. 231 din 23.09.2010 cu privire la comerțul interior, republicată (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 230-237, art. 262)
- [6] Legea nr. 105 din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 122-124, art. 195)
- [8] Legea nr. 131 din 7 iunie 2007 privind siguranța traficului rutier (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 103–106, art. 443)
- [9] Hotărârea Guvernului nr. 206 din 12.04.2023 cu privire la aprobarea regulamentelor și a regulilor din comerțul interior și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 172-174, art. 392)
- [10] Directiva (UE) 2019/633 a Parlamentului European și a Consiliului din 17.04.2019 privind practicile comerciale neloiale dintre întreprinderi în cadrul lanțului de aprovizionare agricol și alimentară (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L111 din 25.04.2019)
- [11] Decizia Consiliului Municipal Chișinău nr. 7/1 din 21.10.2014 cu privire la aprobarea Strategia de transport a municipiului Chișinău
- [12] Decizia Consiliului Municipal Chișinău nr. 15/14 din 29.12.2021 cu privire la aprobarea Regulamentului de comerț local al municipiului Chișinău
- [13] Strategia pentru transport și mobilitate inteligentă pentru municipiul Chișinău (elaborată în cadrul PNUD Moldova)
- [14] Rapoartele de politici (policy briefs) elaborate anterior în cadrul Proiectului „MOVE IT like Lublin – a Chisinau Sustainable Development Initiative”
- [15] Proiect de Decizie a Consiliului Municipal Chișinău cu privire la aprobarea Strategia de dezvoltare a comerțului interior în municipiului Chișinău „Comerț – 2030”

Manuale, monografii, broșuri

- [16] Curtea de Conturi Europeană, Raport: Mobilitatea urbană durabilă în UE: nu sunt posibile îmbunătățiri substanțiale fără un angajament din partea statelor membre, Luxembourg, 2020
- [17] C. Dimon, M. Teme, M.A. Mone, C. Petrescu, Utilitatea semaforizării inteligente în decongestionarea traficului rutier, Conferința științifică de primăvară AOSR, Transformarea digitală în științe, București, 2023.
- [18] C. Dimon, M. Teme, M.A. Mone, Tehnici digitale pentru controlul și optimizarea traficului rutier prin utilizarea de algoritmi de inteligență artificială, Sesiunea științifică AOSR Tineri cercetători, București, 2023.

Webgrafie (linkuri)

- [19] www.chisinau.md
- [20] www.statistica.md
- [21] www.legis.md

- [22] www.mded.gov.md
- [23] www.midr.gov.md
- [24] www.oecd-ilibrary.org